

Prilozi

Poziv za okrugli sto

General-pukovnik **Petar Gračanin**

OKRUGLI STO U CENTRU ORUŽANIH SNAGA ZA STRATEGIJSKA ISTRAŽIVANJA I STUDIJE »MARŠAL TITO«

Tema: **ARMIJE U STRATEGIJSKOJ KONCEPCIJI NOR-a
I REVOLUCIJE**

Planom naučnoistraživačkog rada za 1984. godinu predviđeno je da se u Centru oružanih snaga za strategijska istraživanja i studije »Maršal Tito« organizuje okrugli sto na temu »Armije u strategijskoj koncepciji NOR-a i revolucije«. Ovaj skup se uklapa u program sličnih aktivnosti kojima oružane snage godinama nastoje da se što svestranije izuči i istraži široka tematika NOR-a. Seriju od šest rasprava smo započeli 1978. godine, kada je, na naučnom simpozijumu, razmatrana tema »Strategija upotrebe oružanih snaga u NOR-u«, a završićemo je u aprilu 1985. godine okruglim stolom »Završne operacije za oslobođenje Jugoslavije 1945«. Rasprava o armijama i o završnim operacijama 1945. neposredno su posvećene obeležavanju jubileja pobeđe nad fašizmom.

Želimo da na ovom okruglom stolu okupimo proslavljene ratne komandante armija i njihove najbliže saradnike, članove Vrhovnog štaba, komandante korpusa i jedan broj komandanata divizija, kao neposredne aktere događaja i poznate naučne radnike i publiciste u ovoj naučnoj oblasti. Ovaj skup održavamo u dane kada su, pre 40 godina, formirane armije kao strategijski sastavi Jugoslovenske armije i njime želimo postići višestruke ciljeve:

1. Doprineti svestranom naučnom rasvetljavanju strategijske uloge armija u ostvarivanju ciljeva NOR-a i revolucije, uslova njihovog nastanka, karakteristika, sastava, priprema i njihove strategijske upotrebe, čime se kompletira slika stvaranja i razvoja NOV i POJ (JA) u NOR-u i doprinosi izgradnji naučne teorije ratne veštine NORA-a.

2. Utvrđivanjem naučne istine o toj izuzetno značajnoj temi naše vojnoistorijske nauke, želimo da zahvatimo, interpretiramo i objasnimo ona istorijska iskustva koja imaju neprocenjivi aktuelni značaj za našu savremenu strategijsku koncepciju ONOR-a. Tu se prvenstveno misli na Titovu neprekidnu težnju ka sve višim oblicima vojnog organizovanja kao bitnom uslovu pobeđe revolucije i obezbeđenja samostalne i nezavisne pozicije u međunarodnoj zajednici. Raspravu na okruglom stolu smatramo veoma

pogodnim naučno-stručnim oblikom provere nekih opredeljenja i rešenja naše strategije oružane borbe koja se temelje na iskustvima NOR-a.

3. Okupljanjem na jednom mestu i u istom »stroju« izabranika slav-
nih ratnih generacija i posleratnih starešina koji nastavljaju tradicije i za-
početo delo izgradnje i jačanja JNA, simbolički želimo na delu pokazati
kontinuitet u razvoju naših oružanih snaga.

4. Pozivom proslavljenih Titovih ratnih komandanata i saboraca že-
limo da im izrazimo duboku zahvalnost za sve ono što su, sa svojim je-
dinicama, učinili za našu slobodu, nezavisnost, socijalističku izgradnju i ja-
čanje naših oružanih snaga. S pravom očekujemo da će se pozvani drugovi
ovom pozivu odazvati, shvatajući i to delom duga prema revoluciji i no-
vim generacijama a ovaj okrugli sto prilikom da još jednom autentično
progovore o našoj slavnoj prošlosti i tako ne dozvole da ništa što je bitno
za razumevanje pređenog puta naših oružanih snaga ne padne u zaborav.

Organizacioni odbor okruglog stola predvideo je neke okvirne teme
oko kojih se tom prilikom može voditi razgovor, čime se učesnicima skupa
ne ograničava mogućnost da ponude i otvore i neka druga pitanja, kojima
bi se proširila i dopunila ova usmerena diskusija. Navedena pitanja, dakle,
treba shvatiti samo kao podsticaj za razmišljanje o ovoj temi o kojoj svaki
učesnik može da razgovara po vlastitom nahodjenju.

Orijentaciona pitanja za diskusiju:

1. Vojno-politički i vojno-strategijski uslovi na evropskom i našem ra-
tištu koji su doveli do formiranja armija Jugoslovenske armije.

2. Vojno-politička i strategijsko-operativna uloga armija u strategijskoj
konceptiji NOR-a i revolucije.

3. Stvaranje armija kao nastavak procesa organizacione dogradnje naše
vojne organizacije i iskustva koja su relevantna za našu savremenu vojnu
misao i praksu.

4. Organizacijsko-formacijska struktura armija i njene bitne karakte-
ristike.

5. Strategijska i operativna upotreba armija u završnoj fazi NOR-a.

6. Vojno-politička i strategijska iskustva sadejstva armija JA sa savez-
ničkim grupacijama i jedinicama.

7. Vrste i karakteristike operacija koje su izvodile armije u NOR-u.

8. Strategijska i operativna iskustva iz dejstava armija od interesa za
našu savremenu strategiju oružane borbe.

9. Strategijsko rukovođenje i komandovanje armijama u NOR-u.

10. Uloga pojedinih armija, iskustva i pouke u ostvarivanju njihovih
zadataka.

11. Sadejstvo operativne i teritorijalne komponente u ostvarivanju
uloge pojedinih armija i u vođenju operacija, sa posebnim osvrtom na is-
kustva značajna za našu savremenu strategiju oružane borbe.

12. Rešavanje problema popune, obuke i pozadinskog obezbeđenja ar-
mija kao najkrupnijih formacijskih sastava.

13. Program i sadržaj partijsko-političkog rada u armijama.

14. Uloga korpusa u pozadini neprijatelja u ostvarivanju strategijske
konceptije NOR-a, a posebno u kontekstu stvaranja i upotrebe armija.

Na okruglom stolu biće podneta samo dva uvodna izlaganja: jednog od ratnih komandanata armija JA o strategijskoj ulozi ovih sastava u NOR-u, i načelnika Centra, u kojem će biti reči o primeni iskustava NOR-a u našoj savremenoj koncepciji ONO i strategiji oružane borbe.

Pozivamo Vas da prisustvujete ovom skupu i, po mogućnosti, angažujete se u njegovom radu, opredeljujući se za jedan od oblika učestvovanja: pismeni referat – saopštenje, pisana diskusija, usmeno izlaganje unapred pripremljene diskusije, replike na sadržaj izlaganja drugova, sećanje na događaje, ocena toka i ishoda pojedinih faza ili celine pojedine operacije, ukazivanje na neka iskustva koja su aktuelna i trajna. Naglašavamo da niste obavezni da dostavite pisani materijal o temi o kojoj želite raspravljati.

Sva izlaganja na skupu će se snimiti, prekucati i dostaviti na autorizaciju, da bi se posle toga objavila u odgovarajućoj publikaciji koja će – sem značaja sa stanovišta unapređivanja istorijske nauke, dogradnje koncepcije ONO i obogaćivanja naše savremene i osobene ratne veštine – doprineti afirmaciji oslobodilačkih i revolucionarnih vrednosti izvojenih pod vođstvom Partije sa drugom Titom na čelu, te upoznavanju svetske i naše javnosti sa istorijskim doprinosom NOVJ (JA) pobedi antihitlerovske koalicije.

Okrugli sto će se održati 15. januara 1985. godine u Univerzalnoj sali Doma JNA u Beogradu, Ulica majke Jugovića br. 19, sa početkom u 09.00 časova, s tim da se, kako se predviđa, završi istog dana.

Troškove prevoza i boravka u Beogradu snosiće organizator.

*Organizacioni odbor
naučnog skupa »Armije u strategijskoj
konceptiji NOR-a«*

---

1. general-pukovnik DAPČEVIĆ Peko, predsednik
2. general-pukovnik POPOVIĆ Koča,
3. general-pukovnik VUKMANOVIĆ Svetozar Tempo,
4. general armije NAĐ Kosta,
5. general-pukovnik TODOROVIĆ Mijalko,
6. general-pukovnik ŠILJEGOVIĆ Boško,
7. general-pukovnik GRAČANIN Petar,
8. general-potpukovnik RAKOČEVIĆ Drago, zamenik predsednika,
9. general-potpukovnik ORO Svetozar,
10. general-major NIKEZIĆ Ilija,
11. pukovnik STOŽINIĆ Miraš,
12. pukovnik PETKOVIĆ Radimir,
13. pukovnik dr KOSTIĆ Uroš,
14. pukovnik ČANAK Jovo,
15. pukovnik dr RADINOVIĆ Radovan,
16. pukovnik MATOVIĆ Ivan,
17. potpukovnik ANDONOVIĆ Vojislav, sekretar

*Spisak
učesnika okruglog stola
»Armije u strategijskoj koncepciji
narodnooslobodilačkog rata i revolucije«*

---

1. ABDULI Ramiz
2. ANDONOVIĆ Vojislav
3. ANIĆ Nikola
4. ANTONIĆ Zdravko
5. AVRAMOVIĆ Dušan
6. BEGOVIĆ Ante
7. BJELOGRLIĆ Milan
8. BRAJOVIĆ Petar
9. CEROVIĆ Vasilije
10. COLIĆ Mladenko
11. ČANAK Jovan
12. ČURANOLI Fadilj
13. DALJEVIĆ Milan
14. DAMNJANOVIĆ Pero
15. DAPČEVIĆ Peko
16. DIMIĆ Zdravko
17. DOZET Dušan
18. DRAGIĆ Đorđe
19. DRLJEVIĆ Savo
20. ĐUROVIĆ Milinko
21. GRAČANIN Petar
22. GUTIĆ Mirko
23. GVERO Milan
24. ILIĆ Stevo
25. IBRAHIMPAŠIĆ Mensur
26. IVANOVIĆ Dragiša
27. IVANOVIĆ Đoko
28. JOKIĆ Ljubivoje
29. JOKSIMOVIĆ Sekula
30. JOVANIĆ Đoko
31. JOVANOVIĆ Radivoje
32. JOVIČIĆ Georgije
33. KALEM Momčilo
34. KLADARIN Đuro
35. KORAC Dušan
36. KOSTIĆ Uroš
37. KOVAČEVIĆ Veljko
38. LATAS Branko
39. LAZAREVIĆ Božo
40. MAMULA Branko
41. MANDIĆ Gligo
42. MATETIĆ Vlada
43. MATOVIĆ Ivan
44. MEDIĆ Mirko
45. MIKIĆ Vojislav
46. MILETIĆ Anton
47. MILJANIĆ Gojko
48. MILJANIĆ Dušan
49. MIRKIĆ Mirko
50. MORAČA Milutin
51. MORAČA Pero
52. MRAOVIĆ Ljubo
53. NAĐ Kosta
54. NENEZIĆ Radojica
55. NIKEZIĆ Ilija
56. NINKOVIĆ Jovo
57. ORO Svetozar
58. PECOTIĆ Bogdan
59. PEJNOVIĆ Nikola
60. PERAZIĆ Gavro
61. PETKOVIĆ Radomir
62. PETRANOVIĆ Branko
63. POGLAJEN Franc
64. POPOVIĆ Koča
65. PUAČ Đako
66. RADAKOVIĆ Ilija
67. RAKOČEVIĆ Drago
68. RANITOVIĆ Boško
69. STANIŠIĆ Milija
70. STEFANOVSKI Metodija

71. STOŽINIĆ Miraš
72. STRUGAR Vlado
73. SUBOTIĆ Vukašin
74. ŠILJEGOVIĆ Boško
75. ŠČEKIĆ Vladimir
76. ŠPEGELJ Martin
77. ŠOTRA Žarko
78. ŠUMONJA Miloš
79. TARABIĆ Joco
80. TMUŠIĆ Dragoljub
81. TODOROVIĆ Mijalko
82. TRBOVIĆ Ilija
83. TRGO Fabijan
84. ULEPIČ Zdenko
85. UROŠEVIĆ Sredoje
86. VIŠNJIĆ Petar
87. VRTAR August
88. VUČINIĆ Mihajlo
89. VUČINIĆ Obrad
90. VUJOVIĆ Mitar

Hronologija

Pukovnik **Nikola Anić**

1944. godine

- 7. juni:** – Na ostrvo Vis iz Drvara, posle neuspelog nemačkog vazdušnog desanta, stigao CK KPJ, Vrhovni štab NOV i POJ, Predsedništvo AVNOJ-a i Nacionalnog komiteta sa maršalom Josipom Brozom Titom na čelu, otkuda je rukovodio prvom etapom završnih operacija za oslobođenje Jugoslavije.
Dan ranije je u Toplici formirana 3. kasnije 23. srpska divizija NOVJ koja je bila u sastavu 14. korpusa, onda sve do kraja rata u 2. armiji.
- 10. juni:** – U Pustoj Reci formirana 4. (kasnije 24.) srpska divizija, koja je bila pod komandom Glavnog štaba Srbije, onda u sastavu 13. korpusa, pa ponovo pod Glavnim štabom Srbije.
– Nekoliko dana kasnije (21. juna) kod Prokuplja je formirana 25. srpska divizija koja je bila u sastavu Glavnog štaba Srbije, onda 14. korpusa i posle 2. armije.
- 1. juli:** – Naredbom Vrhovnog štaba formiran 12. (vojvođanski) korpus NOVJ koji je u beogradskoj operaciji bio u sastavu 1. armijske grupe, od 1. januara u sastavu 3. armije, rasformiran 29. marta 1945. godine. U svom sastavu je imao 16. i 36. a posle i 51. vojvođansku diviziju.
– U Benini kod Bengazija u Libiji, formirana 2. vazduhoplovna eskadrila NOVJ, sastava 16 aviona tipa »Hariken MK IV« i 196 boraca.
- 15. juli:** – U Slavoniji formirana 40. (slavonska) divizija NOVJ koja je bila u sastavu 6. korpusa NOVJ, a na kraju rata pod komandom 3. armije.
- 16. juli:** – U Gravini, Italija, formirana 1. tenkovska brigada NOVJ. Taj dan se praznuje kao Dan tenkista JNA.
- 30. juli:** – Formirana 1. hrvatska divizija Korpusa narodne odbrane (1. divizija za zaštitu naroda).

- Juli:*
- Vrhovni štab NOV i POJ izdao naređenje o organizaciji artiljerije NOV i POJ i propisao formaciju artiljerijskih jedinica i štabova.
  - Formirana 53. srednjobosanska divizija NOVJ koja je bila u sastavu 5. a na kraju rata u 3. korpusu.
- 6. avgust:*
- U Kazerti u Italiji vrhovni komandant NOV i POJ maršal Josip Broz Tito sastao se sa komandantom Vrhovne komande savezničkih snaga za Sredozemlje generalom Henrijem Vilsonom, sutradan i sa komandantom savezničkih kopnenih snaga u Italiji generalom Haroldom Aleksanderom, a 12. avgusta u Kazerti kod Napulja sa britanskim premijerom Vinstonom Čerčilom.
  - U Makedoniji formirane 1. (skopska), 2. (bitoljska), 3. (bregalničko-strumička) i 4. (kičevsko-debarska) operativna zona.
- 15. avgust:*
- Formiran Korpus narodne odbrane Jugoslavije (KNOJ). Određeni su njegovi zadaci, struktura i organizacija. Taj dan se praznuje kao Dan graničara JNA.
- 25. avgust:*
- U selu Šeškovu kod Kavadaraca formirana 41. makedonska divizija NOVJ koja je bila pod komandom Glavnog štaba Makedonije, onda u sastavu 15. korpusa i do kraja rata pod komandom Glavnog štaba Makedonije.
- 29. avgust:*
- U Gorskom Kotaru formirana 43. istarska divizija NOVJ koja je bila u sastavu 11. korpusa, a na kraju rata pod komandom 4. armije.
- Avgust:*
- Formiran Štab Sremske, Banatske, Bačko-baranjske operativne zone.
  - Vojna misija VŠ NOV i POJ, s pukovnikom Velimrom Stojnićem na čelu stigla u okolinu Berata u Albaniji, u Glavni štab NOV Albanije, radi koordinacije operacija i da pruži pomoć u izgradnji NOV Albanije.
- 2. septembar:*
- Glavni štab NOV i PO Kosova i Metohije preimenovan u Operativni štab NOV i PO za Kosovo i Metohiju.
- 3. septembar:*
- U Trgovištu formirana 45. srpska divizija NOVJ koja je bila u sastavu 14. korpusa i onda do kraja rata u 2. armiji.
- 6. septembar:*
- Formiran 14. srpski korpus NOVJ u čijem su sastavu bile 23, 25. i 45. srpska divizija. Bio je pod komandom Glavnog štaba Srbije, a od 1. januara 1945. u sastavu 2. armije. Rasformiran početkom aprila 1945.

- 7. septembar:* – Formiran 13. srpski korpus NOVJ od 2. proleterske, 22, 21. srpske divizije. Bio pod Glavnim štabom Srbije. Rasformiran 3. decembra 1944. godine.
– U selu Lisičju kod Velesa formirana 42. makedonska divizija NOVJ pod Glavnim štabom Makedonije, onda 16. i 15. korpusa, i 1. armije.
- 10. septembar:* – U selu Crnovcu kod Bitolja formirana 49. makedonska divizija NOVJ pod komandom Glavnog štaba Makedonije, onda 15. korpusa, a od 6. decembra 1944. ponovo pod Glavnim štabom Makedonije.
- 14. septembar:* – Vrhovni komandant NOV i POJ izdao naredbu o dodeljivanju Partizanske spomenice 1941. godine.
- 15. septembar:* – Formirana 1. armijska grupa u čiji su sastav ušle divizije 1. proleterskog korpusa, Operativne grupe divizija i 12. vojvođanskog korpusa.
- 17. septembar:* – U selu Mitrašincima kod Berova formirana 50. makedonska divizija NOVJ pod komandom Glavnog štaba Makedonije i Bregalničko-strumičkog korpusa. Rasformirana 6. decembra 1944. godine.
- 18/19. septembar:* – Vrhovni komandant maršal J. B. Tito avionom otputovao sa Visa za Krajevu u Rumuniju, a onda za Moskvu gde je sa sovjetskom vladom i Vrhovnom komandom pregovarao o koordinaciji dejstava NOVJ i jedinica Crvene armije u Srbiji i vojnoj pomoći NOVJ.
- 20. septembar:* – Blizu Pirota formirana 46. srpska divizija NOVJ koja je bila u sastavu 13. korpusa, onda pod Glavnim štabom Srbije i zatim pod Operativnim štabom za Kosovo i Metohiju.
- 28. septembar:* – U selu Plasnici kod Kičeva formirana 48. makedonska divizija NOVJ u sastavu Glavnog štaba Makedonije, onda 15. korpusa i na kraju rata u 1. armiji.
- 1. oktobar:* – Kod Lebana formirana 47. srpska divizija NOVJ. Bila u sastavu 13. korpusa, pod komandom Glavnog štaba Srbije, pa 1. armije i rasformirana početkom maja 1945. godine.
- 3. oktobar:* – Vrhovni komandant maršal J. B. Tito direktivom naložio da se više ne šalju ranjenici na lečenje u Italiju, jer se za njih organizuju bolnice u našoj zemlji.
– Formiran Bregalničko-strumički korpus pod komandom Glavnog štaba Makedonije od 50. i 51. makedonske divizije. Rasformiran 6. decembra 1944. godine.

6. oktobar: – Vrhovni štab uputio glavnim štabovima i štabovima korpusa direktivu o novoj formaciji divizije NOVJ, jačine najmanje 10.000 boraca.
12. oktobar: – Po naređenju VŠ NOV i POJ, u Kladovu formirana prva jedinica rečnog saobraćaja – Mornarička baza NOVJ, sa zadatkom da radi na organizovanju rečnog saobraćaja na Dunavu.
- Oktoibar p. p.:* – Formiran 15. makedonski korpus NOVJ u čiji su sastav ušle 41, 48, kasnije i 49. makedonska divizija. Bio je pod komandom Glavnog štaba Makedonije a od januara 1945. u sastavu 1. armije. Rasformiran 23. aprila 1945. godine.
– Formiran 16. makedonski korpus NOVJ od 42. i Kumanovske divizije. Bio je pod komandom Glavnog štaba Makedonije. Rasformiran 6. decembra 1944. godine.
- Oktoibar s.:* – U rejonu Žegljane kod Kumanova formirana Kumanovska divizija NOVJ. Bila je u sastavu 16. korpusa do rasformiranja 6. decembra 1944. godine.
16. oktobar: – U Beloj Crkvi kod Vršca vrhovni komandant maršal J. B. Tito i komandant 3. ukrajinskog fronta maršal Tolbuhin potpisali ugovor o predaji borbenih aparata i tehničkih sredstava 10. gardijske jurišne i 236. lovačke vazduhoplovne divizije Crvene armije Narodnooslobodilačkoj vojsci Jugoslavije.
17. oktobar: – Vrhovni komandant NOV i POJ izdao naredbu o novoj organizaciji ekonomske službe u oružanim snagama.
19. oktobar: – U Širokom Dolu kod Berova formirana 51. makedonska divizija NOVJ koja je ušla u sastav Bregalničko-strumičkog korpusa a onda pod komandu Glavnog štaba Makedonije kao 50. makedonska divizija.
20. oktobar: – Oslobođen Beograd, u koji je narednih dana došao Vrhovni štab NOV i POJ i vrhovni komandant maršal J. B. Tito.
25. oktobar: – Vrhovni štab izdao »Privremeni pregled organizacije i formacije artiljerije NOVJ« u kojem su razrađene organizacija i formacija artiljerijskih jedinica i ustanova.
27. oktobar: – U oslobođenom Beogradu vrhovni komandant NOV i POJ i predsednik NKOJ maršal Josip Broz Tito izvršio smotru dela jedinica koje su učestvovala u borbama za oslobođenje glavnog grada.
28. oktobar: – U Beogradu je formirana italijanska antifašistička brigada »Italia« i ušla u sastav 1. proleterske divizije.

29. oktobar: – U Zemunu, po naređenju Vrhovnog komandanta formiran štab Vazdhoplovstva NOVJ.
30. oktobar: – U Novom Sadu formirana 51. vojvodanska divizija koja je ušla u sastav 12. korpusa, a onda 3. armije.
4. novembar: – Štab Mornarice NOVJ naredio formiranje Kvarnerskog pomorskog sastava radi koncentracije osnovnih snaga u Kvarneru za dejstva prema Istri i Trstu.
7. novembar: – U sastav 9. slovenačkog korpusa NOVJ u Slovenačkom primorju ušla italijanska partizanska divizija »Garibaldi Natizone«.
10. novembar: – U Beogradu je formiran Protivavionski puk Vrhovnog štaba. Taj datum se slavi kao Dan Artiljerijsko-raketnih jedinica protivvazdušne odbrane JNA.
21. novembar: – U Beogradu, po naređenju Vrhovnog štaba osnovana Vojna akademija NOV i POJ.
- Novembar: – U Beogradu formiran 1. auto-puk Auto-komande komande pozadine NOV i POJ od tri auto bataljona.
3. decembar: – Formirana 1. slovenačka divizija KNOJ, koja je 1. marta 1944. godine osnovana kao komanda Vojske državne varnosti, a posle preimenovana u 2. diviziju KNOJ.
7. decembar: – Formirana je Južna operativna grupa divizija.
13. decembar: – Naredbom Vrhovnog štaba propagandni organi formacijski ulaze u širi deo štaba i postaju organi štaba za političku, kulturnu i prosvetnu delatnost.
- Decembar p.p.: – U Skoplju formirana 8. makedonska divizija Korpusa narodne odbrane Jugoslavije.
18. decembar: – Vrhovni komandant naređuje da se 3. udarni korpus stavlja pod komandu Južne operativne grupe divizija.
– U Novom Sadu formirana 7. vojvodanska divizija Korpusa narodne odbrane Jugoslavije.
25. decembar: – Vrhovni komandant NOV i POJ objavio naredbu o formiranju dopunskih brigada i bataljona, radi popune jedinica.
- Decembar, kraj: – Vrhovni štab obaveštava potčinjene da će biti formirane 1. i 2. armija, a da ostaje 12. korpus od koga će biti formirana 3. armija kada se ovlada do linije Varaždin–Zabreb.

29. decembar: – Vrhovni štab naredio je da se formiraju 11. vazduhoplovna lovačka i 42. vazduhoplovna jurišna divizija NOVJ.
30. decembar: – Vrhovni komandant naredio da se na oslobođenoj teritoriji Srbije, Vojvodine, Makedonije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Slovenije formiraju dopunske jedinice i regrutni centri, radi obuke regruta i popune operativnih jedinica.
31. decembar: – Vrhovni komandant naredio je Glavnom štabu Hrvatske da 6. i 10. korpus ulaze pod operativnu komandu 3. armije, a korpusne vojne oblasti ostaju u nadležnosti GŠH.
- Vrhovni komandant izdao je naredbu o strukturi i formaciji štabova korpusa, kao i o organizaciji korpusne vojne oblasti.
- Decembar: – Na teritoriji Bosne i Hercegovine formirana 3. bosansko-hercegovačka divizija Korpusa narodne odbrane Jugoslavije.
- U Beogradu formirana 4. beogradska divizija Korpusa narodne odbrane Jugoslavije.
- Naredbom Vrhovnog štaba NOV i POJ formiraju se propagandna odeljenja pri Vrhovnom štabu i glavnim štabovima Hrvatske i Slovenije.
- Sanitetsko odeljenje Vrhovnog štaba izdalo privremeno pravilo o organizaciji i radu sanitetskog odeljenja armija i glavnih štabova. Neposredno posle toga izdato je uputstvo o organizaciji trupnog saniteta.

1945. godina

1. januar: – Vrhovni komandant NOV i POJ izdao je naređenje o formiranju Štaba 1. armije. U sastav 1. armije ulaze 1. i 6. proleterska, 5. krajiška i 21. srpska divizija. Za komandanta je postavljen general-lajtnant Peko Dapčević a komesara pukovnik Mijalko Todorović.
- Naredbom vrhovnog komandanta maršala Tita formiran Štab 2. armije. U sastav armije ulazi 14. korpus sa 23, 25. i 45. divizijom i 17. i 28. divizija. Komandant general-lajtnant Koča Popović, komesar pukovnik Blažo Lompar. U operativnom pogledu u sastav 2. armije ulazi 3. udarni korpus sa 27. i 38. divizijom.
- Maršal Jugoslavije Josip Broz Tito naredio je da se formira Štab 3. armije pod komandom general-lajtnanta Koste Nađa. U sastav armije ulaze 16, 36. i 51. divizija. U operativnom pogledu 6. slavonski (sa 12. i 40. divizijom) i 10. zagrebački korpus sa 32. i 33. divizijom.

3. januar: – U Beogradu, po naređenju Vrhovnog štaba, formiran Puk za vezu Vrhovnog štaba NOV i POJ, kao izvršni organ Odeljenja za vezu Vrhovnog štaba.
6. januar: – Vrhovni komandant NOV i POJ i šef Vojne misije Velike Britanije potpisali su ugovor o formiranju vazduhoplovne baze kod Zadra za potrebe savezničkog vazduhoplovstva.
10. januar: – U Kragujevcu je formirana 5. srpska divizija Korpusa narodne odbrane Jugoslavije.
14. januar: – Direktivom CK KPJ, u divizijama se imenuju pomoćnici političkog komesara divizije, koji je sekretar divizijskog komiteta. Pri štabovima korpusa i armija formiraju se partijski komiteti koji rukovode partijskom organizacijom samostalnih jedinica pri Štabu korpusa i armije. Za rukovođenje skojevskom organizacijom samostalnih jedinica pri štabu korpusa i armije formiraju se skojevski komiteti.
19. januar: – Objavljen memorandum Vrhovnog komandanta NOVJ i savezničkog Vrhovnog komandanta na Sredozemlju da vlade SAD i Velike Britanije upute pomoć Jugoslaviji.
22. januar: – Vrhovni komandant NOVJ naređuje Štabu 1. armije da kordonski raspored snaga na sremskom frontu najhitnije ispravi, da glavne snage ima na desnom krilu, a u rezervi jednu diviziju.
27. januar: – Naređenjem Vrhovnog štaba NOV i POJ ukinuta je Vojna uprava za Banat, Bačku i Baranju i njene vojne funkcije preuzela je tek formirana Komanda Vojne oblasti Vojvodine.
- Januar: – Pri Povereništvu za narodnu odbranu NOVJ formirana Komanda pozadine.
– Naređenjem Vrhovnog štaba NOV i POJ, iz sanitetske službe izdvojeno veterinarstvo i formirana veterinarska služba, pri Komandi pozadine osnovano Veterinarsko odeljenje.
5. februar: – Maršal Tito obaveštava Glavni štab Slovenije da kada bude vreme da će »formirati armiju koja će dejstvovati u pravcu Gorskog kotara i dalje na zapad«.
6. februar: – Centralni komitet KPJ uputio je pismo Oblasnom komitetu KPH za Dalmaciju da će se u Mornarici NOVJ formirati partijski komitet na principu divizijskih komiteta i da će biti vezan za CK KPJ.

8. februar: – Vrhovni štab NOV i POJ formirao Vojnu upravu za Kosovo i Metohiju. Istog dana formirana je Vojna oblast Kosova i Metohije. Operativni štab za Kosovo i Metohiju stavlja se pod komandu Vrhovnog štaba NOV i POJ.
- Na Kosovu formirana 52. kosovsko-metohijska divizija NOVJ koja je bila pod Operativnim štabom za Kosovo i Metohiju, odnosno pod Vojnom upravom.
13. februar: – Vrhovni komandant naredio Glavnom štabu Srbije da se 2. proleterska divizija stavlja pod komandu 2. armije i upućuje na front na Drinu.
- Štab slovenačkog 9. korpusa NOVJ naredio potčinjenim jedinicama da se pruži svestrana pomoć italijanskim partizanskim jedinicama koje se nalaze u korpusu.
18. februar: – Vrhovni komandant NOV i POJ izdao je naređenje o načinu pozdravljanja, oslovljavanja, odevanja i ponašanja pripadnika Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije.
21. februar: – U Beogradu počeo višednevni sastanak između vrhovnog komandanta NOV i POJ maršala Josipa Broza Tita i vrhovnog komandanta savezničkih snaga na Sredozemlju feldmaršala Harolda Aleksandera o koordinaciji zajedničkih dejstava i vojnoj pomoći Jugoslovenskoj armiji.
25. februar: – U Beogradu kod vrhovnog komandanta maršala Tita počelo savetovanje komandanata armija i članova užeg dela Vrhovnog štaba gde su se razmatrale opšte smernice ofanzive Jugoslovenske armije.
- Februar: – Pri Povereništvu za narodnu odbranu Nacionalnog komiteta oslobođenja Jugoslavije formirano Odeljenje za mornaricu.
- Sanitetsko odeljenje Vrhovnog štaba izdalo uredbu o ustrojstvu medicinsko-sanitetskog bataljona u divizionima.
1. mart: – Odlukom Povereništva narodne odbrane DFJ, Narodnooslobodilačka vojska Jugoslavije preimenovana u Jugoslovensku armiju, a Mornarica NOVJ u Jugoslovensku mornaricu, Vrhovni štab NOV i POJ reorganizovan u Generalštab Jugoslovenske armije kao neposredni organ Povereništva narodne odbrane za svu oružanu silu.
2. mart: – Naredbom maršala Josipa Broza Tita formira se Štab 4. armije pod čiju komandu ulaze divizije 8. dalmatinskog, 7. slovenačkog i 11. korpusa NOVJ. Za komandanta armije postavljen general-major Petar Drapšin, za komesara pukovnik Boško Šiljegović, a za načelnika štaba general-major Pavle Jakšić.

5. mart: – U Beogradu, po naređenju Generalštaba JA, formirane Oficirska škola JA i Intendantska akademija JA.
7. mart: – U Beogradu formirana Privremena vlada Demokratske Federativne Jugoslavije. Ministar narodne odbrane je vrhovni komandant JA maršal Josip Broz Tito.
– Formirano Političko odeljenje Ministarstva narodne odbrane umesto dotadašnjeg Propagandnog odeljenja Vrhovnog štaba. Načelnik Političkog odeljenja je partijski rukovodilac JA.
14. mart: – Generalštab JA doneo novu formaciju divizije prema kojoj se naziva streljačka divizija.
15. mart: – Naredbom Ministra narodne odbrane formiran Štab Grupe vazduhoplovnih divizija.
16. mart: – Štab Jugoslovenske mornarice rasformirao primorsko-obalske sektore i osnovao komande za severni, srednji i južni Jadran sa pet pomorsko-obalskih komandi.
17. mart: – Formiran Operativni štab Grupe korpusa (2, 3. i 5.) za izvođenje sarajevske operacije.
20. mart: – Napadom 4. armije u Lici počela završna ofanziva Jugoslovenske armije.
22. mart: – U Beogradu, Zemunu i Pančevu formirane 1, 2. i 3. protivavionska brigada.
24. mart: – Generalštab JA naredio Štabu 3. armije da 10. korpus ulazi pod komandu Glavnog štaba Hrvatske.
25. mart: – U Beogradu kod maršala Tita počelo drugo savetovanje sa komandantima 1, 2. i 3. armije i užeg dela Generalštaba na kojem su razrađene osnove operacijskih planova završne ofanzive, što je izneto u Direktivi od 9. aprila 1945.
– Generalštab JA izdao naredbu o formiranju Komande artiljerije, Komande inženjerije i Komande veze JA.
28. mart: – Generalštab naređuje Štabu 2. armije da 17. divizija ulazi u sastav 1. armije. Pod komandu Štaba 1. armije stavljena je i 2. proleterska divizija.
- Mart: – U Pančevu, po naređenju Generalštaba JA, formirana Škola za inženjerijske rukovodioce JA.
– U Beogradu, po naređenju Generalštaba JA, formirana Škola za vezu JA.
– Na Savi i Dunavu obrazovane Savska i Dunavska flotila.

- U Splitu formiran 2. automobilski puk Auto-komande Jugoslovenske armije.
  - Rasformirani 12. korpus (divizije ušle u sastav 3. armije) i 14. korpus čije su divizije ušle u sastav 2. armije.
2. april:
- U Beogradu, uredbom Predsedništva Ministarskog saveta DFJ, osnovan Ratni kabinet sa zadatkom da »vodi sve poslove u vezi sa uspešnim vođenjem rata«.
3. april:
- Komanda artiljerije dostavila Organizacijskom odeljenju Generalštaba predlog formacije artiljerije streljačke divizije.
5. april:
- Vrhovni komandant JA maršal Josip Broz Tito otputovao u službeni poset Moskvi, gde je, posle petodnevnih pregovora, potpisan dvadesetogodišnji ugovor o prijateljstvu i uzajamnoj pomoći i saradnji između vlade Demokratske Federativne Jugoslavije i Sovjetskog Saveza, ali je jednostrano od sovjetskog rukovodstva otkazan 1948. godine u vreme Rezolucije Informbiroa.
  - U istočnoj Bosni počela ofanziva jugoslovenske 2. armije.
8. april:
- Komanda pozadine JA izdala je naredbu o organizaciji i zadacima Glavne intendature JA.
9. april:
- Organizacijsko odeljenje Generalštaba dostavilo je predlog načelniku Generalštaba o reorganizaciji vojno-pozadinske vlasti i o novoj vojno-teritorijalnoj podeli Jugoslavije.
12. april:
- Jedinice 1. armije počele proboj sremskog fronta. Istog dana počela je ofanziva 3. armije na Dravi kod Valpova.
  - Načelnik Političkog odeljenja JA izdao je instrukciju partijsko-političkim organima u vezi političkog rada u završnoj ofanzivi Jugoslovenske armije.
13. april:
- Naređenjem Generalštaba JA, svi vojno-pozadinski organi stavljeni pod komandu Komande pozadine JA.
16. april:
- Generalštab JA naredio Štabu 3. armije da se 10. korpus stavlja pod komandu 3. armije u operativnom pogledu i izlazi iz sastava Glavnog štaba Hrvatske.
18. april:
- Organizacijsko odeljenje Generalštaba dostavilo načelniku Generalštaba predlog formacije 5. i 6. armije.
19. april:
- Generalštab JA, naredio je Štabu 3. armije da se 17. divizija iz sastava 1. armije stavlja pod njegovu komandu.

20. april: – Generalštab JA naredio Štabu 4. armije da se 29. divizija 2. udarnog korpusa stavlja pod njegovu komandu.
21. april: – Rasformiran 6. slavonski korpus a 12. i 40. divizija stavljene su pod neposrednu komandu 3. armije.
22. april: – Rasformiran 5. udarni korpus s tim što su 4, 10. i 39. divizija ušli u sastav 2. armije, a 53. divizija u sastav 3. udarnog korpusa.
23. april: – Rasformiran 11. korpus 4. armije, a 13. i 43. divizija stavljaju se pod komandu Štaba 4. armije, dok je 35. divizija rasformirana početkom aprila za popunu ostalih divizija 11. korpusa i osnovana je 1. samostalna (lička) brigada za zaštitu armijske pozadine.
– Rasformiran 15. makedonski korpus a 42. i 48. divizija su pod komandom Štaba 1. armije.
24. april: – Štab 2. armije formirao Unsku operativnu grupu divizija (23, 28, 39. i 45.) za operacije u donjem toku Une i nastupanje prema Sisku i Zagrebu. Operativnom grupom rukovodi načelnik Štaba 2. armije general-major Ljubo Vučković.
26. april: – Rasformiran 2. udarni korpus s tim što je 3. divizija ušla u sastav 2. armije, 29. divizija u sastav 4. armije, a 37. divizija pod komandom Generalštaba, a onda Glavnog štaba Srbije.
27. april: – Generalštab JA je sačinio plan reorganizacije Jugoslovenske armije sa podacima o armijskim i divizijskim oblastima.
– Organizacijsko odeljenje Generalštaba naredilo da se pristupi izradi projekta Zakona o narodnoj odbrani Jugoslavije.
– Po naređenju Generalštaba JA, 8. divizija 4. korpusa stavljena je pod komandu 4. armije.
29. april: – Štab 4. armije formirao Riječku operativnu grupu divizija (13, 19. i 26.) za okruženje i uništenje nemačkog 97. armijskog korpusa kod Rijeke. Za komandanta je postavljen general-major Božo Božović, komandant 26. divizije.
- April k.: – Štab 2. armije formirao Karlovačku operativnu grupu divizija (3, 4, 10. i 34.) za oslobođenje Karlovca, pod komandom general-majora Radovana Vukanovića, zamjenika komandanta 2. armije.
– Na području Broda na Kupi, u Sloveniji, preformirana italijanska partizanska divizija »Garibaldi Natizone« u diviziju »Garibaldi Fontanot« u sastavu 7. slovenačkog korpusa.

- 5. maj:*
- Naredbom vrhovnog komandanta JA maršala J. B. Tita počelo formiranje jugoslovenske 5. armije sa sedištem u Skoplju. U sastav Armije su ušle 2. proleterska, 22. i 37. udarna, 24, 49. i 50. divizija. Za komandanta armije postavljen je general-major Slavko Rodić, a za komesara potpukovnik Vojo Kovačević.
  - Po naređenju Generalštaba JA u sastav 4. armije ulazi 4. korpus Glavnog štaba Hrvatske sa 7. i 8. divizijom, dok je 34. divizija već u sastavu 2. armije za karlovačku operaciju.
- 7. maj:*
- Po naređenju Generalštaba JA iz sastava 3. armije izišao je 10. zagrebački korpus i stavljen pod komandu Štaba 1. armije za oslobodjenje Zagreba.
  - U Murskoj Soboti formirana Prekomurska brigada, poslednja narodnooslobodilačka brigada koja je osnovana u NOR-u.
  - Organizacijsko odeljenje Generalštaba podnelo je predlog načelniku Generalštaba da se u sastavu Ministarstva narodne odbrane osnuje Komanda tenkovskih i motorizovanih jedinica Jugoslovenske armije što je i prihvaćeno.
- 8. maj:*
- U Berlinu potpisan akti o bezuslovnoj kapitulaciji nemačkih oružanih snaga, čime je u Evropi završen drugi svetski rat.
- Maj p.p.:*
- Po naređenju Vrhovnog komandanta JA počelo formiranje 6. pešadijske i 1. tenkovske armije. Šesta pešadijska armija, sa sedištem u Sarajevu, osnovana je od 27, 29, 38, 39. i 53. divizije. Za komandanta je postavljen general-major Radovan Vukanović, a za komesara pukovnik Blažo Đuričić. Prva tenkovska armija formirana je sa Štabom u Ljubljani. U svom sastavu imala je 1. i 2. tenkovsku diviziju. Za komandanta je postavljen general-lajtnant Petar Drapšin, a za komesara pukovnik Vukašin Mićunović.
- 11. maj:*
- Po naređenju Generalštaba JA pod komandu Glavnog štaba Hrvatske vratio se 4. udarni korpus sa 8. i 34. divizijom dok je 7. divizija ostala u sastavu 4. armije. Nekoliko dana pre je 10. korpus izišao iz sastava 1. armije i stavljen pod komandu Glavnog štaba Hrvatske.
- 15. maj:*
- Kapitulacijom okupatorsko-kvislinške grupacije u rejonu Črna – Mežice, u Sloveniji, pobedonosno je završena četvorogodišnja narodnooslobodilačka borba naroda i narodnosti Jugoslavije.

16. maj:

– Vrhovni komandant JA maršal J. B. Tito za komandanta 2. armije postavio je general-lajtnanta Ivana Gošnjaka, komandanta Glavnog štaba Hrvatske, a za komesara Radu Žigića, komesara Glavnog štaba Hrvatske. Načelnik Štaba 2. armije je i dalje general-major Ljubo Vučković.

– Naredbom Vrhovnog komandanta JA za komandanta 4. armije postavljen je general-lajtnant Peko Dapčević, a dotadašnji komandant 4. armije general-lajtnant Petar Drapšin za komandanta 1. tenkovske armije.

Maj:

– Ukinuti su glavni štabovi Hrvatske, Slovenije, Srbije i Makedonije.

– Počinju se formirati armijske vojne oblasti čime se menja dotadašnja vojno-teritorijalna podela Jugoslavije.

Arhivski izvori o armijama u strategijskoj koncepciji NOR-a i revolucije¹⁾

Anka Petrović²⁾

1944. oktobar 29. – Vrhovni štab NOV i POJ, naredba o formiranju Vazduhoplovstva Narodnooslobodilačke vojske.

Arhiv Vojnoistorijskog instituta (dalje: AVII), Arhiva NOR-a (NOR), K. 1450, reg. br. 10/1-4.

1944. novembar 2. – Vrhovni komandant NOV i POJ naređuje Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske da za formiranje Gardijske brigade Vrhovnog štaba NOV i POJ uputi 150 boraca i 20 oficira.

AVII, NOR, K. 119/4, reg. br. 3-1/1.

1944. novembar 2. – Vrhovni komandant NOV i POJ naređuje Glavnom štabu NOV i PO Srbije da na čitavoj teritoriji Srbije organizuju vojno-pozadinske organe vlasti.

AVII, NOR, K. 26, reg. br. 10-1/8.

1944. novembar 4. – Štab Mornarice NOVJ, naređenje štabovima 2, 3. i 4. pomorskog obalskog sektora o formiranju Kvarnerskog pomorskog sastava u cilju jačanja pomorskih snaga i koncentracije svih raspoloživih naoružanih plovnih jedinica na glavnom operacijskom pravcu Kvarner – Istra – Trst.

AVII, NOR, K. 2064, reg. br. 30-1/2.

1944. novembar 5.– Glavni štab NOV i PO Slovenije upućuju predlog Vrhovnom štabu NOV i POJ da na osnovu direktive druga Kardelja i saradnje sa KP Austrije pripreme formiranje bataljona od pripadnika austrijske narodnosti. CK KP Austrije moli da se i u drugim delovima Jugoslavije formiraju austrijske jedinice, ako je moguće. U vezi izloženog Glavni štab traži direktive za dalji rad.

AVII, NOR, K. 26, reg. br. 2-12-5.

1944. novembar 6. – Vrhovni komandant NOV i POJ naređuje delegatu Vrhovnog štaba i Glavnom štabu NOV i PO Makedonije da od svoje tri divizije formiraju 15. korpus NOVJ, jačine 30000 boraca.

AVII, NOR, K. 26, reg. br. 9-2/12.

¹⁾ Prilog raspravi o armijama u strategijskoj koncepciji NOR-a.

²⁾ Diplomirani istoričar arhivista u Vojnoistorijskom institutu.

1944. novembar 9. – Vrhovni komandant NOV i POJ naređuje Glavnom štabu NOV i PO Slovenije da odmah formira Austrijski partizanski bataljon.

AVII, NOR, K. 26, reg. br. 7–2/4.

1944. novembar 10. – Vrhovni komandant NOV i PO naređuje Štabu 2. udarnog korpusa da u sastav artiljerije uvedu artiljerijske divizione koji pristizu iz Italije. Jedinice Tenkovske brigade VŠ NOV i POJ, na svojoj teritoriji mogu koristiti u operacijama, jer su privremeno u taktičkom pogledu podređene Štabu 2. korpusa.

AVII, NOR, K. 394, reg. br. 21–73/2.

1944. novembar 10. – Glavni štab NOV i PO Hrvatske, naređenje da se u divizijama formiraju inženjerski bataljoni prema ranije izdatoj formaciji.

AVII, NOR, K. 111A, reg. br. 7–1/1.

1944. novembar 11. – Štab 5. pomorskog obalskog sektora dostavlja izveštaj Štabu Mornarice o organizaciji rada u sektoru.

AVII, NOR, K. 2052, reg. br. 11–1/5.

1944. novembar 12. – Glavni štab NOV i PO Hrvatske, naređenje da se Tenkovski bataljon iz sastava ovoga štaba, stavi pod komandu 4. korpusa.

AVII, NOR, K. 111, reg. br. 23–2.

1944. novembar 12. – Štab Vazduhoplovstva NOVJ, naredba pov. br. 1 o formiranju i nadležnostima odeljenja i službi.

AVII, NOR, K. 1450, reg. br. 10/2–4.

1944. novembar 14. – Vrhovni komandant NOV i POJ izražava zahvalnost jedinicama Primorske operativne grupe, posebno 10. crnogorskoj brigadi, koje su posle dvodnevnih teških borbi zauzele Cetinje.

AVII, NOR, K. 15A, reg. br. 8–1/1.

1944. novembar 15. – Vrhovni komandant NOV i POJ, izražava zahvalnost jedinicama 42. i 50. makedonske divizije koje su oslobodile glavni grad Makedonije – Skoplje.

AVII, NOR, K. 15A, reg. br. 8–1/1.

1944. novembar 16. – Štab 8. korpusa NOVJ, naređenje Štabu 9. i 29. divizije o načinu rasformiranja Južnodalmatinske grupe NOP odreda.

AVII, NOR, K. 517, reg. br. 17–5.

1944. novembar 18. – štab 12. korpusa NOVJ dostavlja Vrhovnom štabu NOV i POJ pregled brojnog stanja ljudstva, naoružanja, stoke i vozila, na dan 18. novembra.

AVII, NOR, K. 589, reg. br. 24–7.

1944. novembar 20. – Štab Vazduhoplovstva NOVJ, Aerodromsko odeljenje izdalo je uputstvo o radovima na osposobljavanju za upotrebu novooslobođenih aerodroma.

AVII, NOR, K. 193, reg. br. 4/1–3.

1944. novembar 21. – Vrhovni komandant NOV i POJ izražava tople čestitke i veliku zahvalnost borcima 1. proleterske brigade za vanrednu upornost, požrtvovanje i junaštvo u borbi za oslobođenje domovine i stvaranje bratstva i jedinstva.

AVII, NOR, K. 26, reg. br. 10–1–13.

1944. novembar 21. – Vrhovni štab NOV i POJ, Inžinjersko-tehničko odeljenje, izdalo je naređenje o formiranju, sastavu i popuni ljudstvom Železničke brigade Vrhovnog štaba.

AVII, NOR, K. 18–A, reg. br. 2–5.

1944. novembar 23. – Vrhovni komandant NOV i POJ naređuje Štabu 2. udarnog korpusa da 2. dalmatinsku proletersku brigadu, iz sastava Primorske operativne grupe, uputi pod komandu 8. udarnog korpusa.

AVII, NOR, K. 396, reg. br. 16–4/1.

1944. novembar 24. – Štab 5. divizije upućuje svim jedinicama iz svoga sastava Privremeni formacijski pregled kompletnog naoružanja pešadijske divizije i njene artiljerije.

AVII, NOR, K. 782, reg. br. 10–2.

1944. novembar 27. – Glavni štab NOV i PO Srbije izveštava Vrhovni štab NOV i POJ da su izdali naređenje potčinjenim jedinicama da sve borce i rukovodioce sa Kosmeta odmah upute Operativnom štabu NOV i PO Kosova i Metohije i da su Ibarski odred stavili pod komandu pomenutog štaba.

AVII, NOR, K. 372, reg. br. 35/23–1.

1944. novembar 30. – Štab 8. korpusa NOVJ, pregled brojnog stanja, socijalnog i nacionalnog sastava ljudstva na dan 30. novembra.

AVII, NOR, K. 517, reg. br. 12–7.

1944. decembar 1. – Štab Tenkovske brigade 8. korpusa izveštava korpus o podeli svojih snaga na Južnu i Severnu grupu.

AVII, NOR, K. 530, reg. br. 17–1.

1944. decembar 2. – Vrhovni štab NOV i POJ odobrava Glavnom štabu NOV i PO Vojvodine da u sastavu potčinjenih snaga formiraju jedinice mađarske narodnosti, koje treba politički uzdići.

AVII, NOR, K. 295, reg. br. 3–89/1.

1944. decembar 4. – Vrhovni komandant NOV i POJ naređuje Glavnom štabu NOV i PO Makedonije da formira jedan pokretni udarni korpus jačine dve divizije koji bi dejstvovao na prostoruji Skoplje – Uroševac – Gnjilane – Kumanovo.

AVII, NOR, K. 26, reg. br. 9–6/12.

1944. decembar 6. – Glavni štab NOV i PO Makedonije, naređenje da se formira 15. udarni korpus u čiji sastav ulaze 42, 48, 41, 49. i 50. divizija. Rasformiraju se štabovi 16. i Štrumičko-bregalničkog korpusa, kao i štabovi Kumanovske i 48. divizije. Članovi štabova stavljaju se na raspoloženje Glavnom štabu NOV i PO Makedonije.

AVII, NOR, K. 1362, reg. br. 32–2.

1944. decembar 8. – Glavni štab NOV i PO Makedonije, naredba str. pov. br. 15 o vojno-teritorijalnoj podeli Makedonije, formaciji vojne oblasti, komande područja i komande mesta.

AVII, NOR, K. – 232, reg. br. 8–2; reg. br. 20–2.

1944. decembar 9. – Vrhovni komandant NOV i POJ naređuje Štabu Mornarice da izvrši organizaciju celokupnog obalskog pojasa i njegovih sektora.

AVII, NOR, K. 523, reg. br. 12–2.

1944. decembar 11. – Glavni štab NOV i PO Makedonije, pregled formacije štaba divizije i potčinjenih jedinica.

AVII, NOR, K. 232, reg. br. 8–2.

1944. decembar 11. – Štab Južne operativne grupe, naređenje da 1. artiljerijska brigada uđe u sastav 17. udarne divizije a 2. i 3. artiljerijska brigada u sastav 14. korpusa NOVJ.

AVII, NOR, K. 994, reg. br. 7–1.

1944. decembar 13. – Vrhovni štab NOV i POJ, naredba o organizaciji kulturno-prosvetnog rada u Narodnooslobodilačkoj vojsci.

AVII, NOR, K. 15A, reg. br. 10–9.

1944. decembar 14. – Vrhovni komandant NOV i POJ naređuje Štabu 3. udarnog korpusa da preduzmu organizacione mere za popunu jedinica korpusa sa 10.000 regruta iz Srbije.

AVII, NOR, K. 408 A, reg. br. 3–11/8–I

1944. decembar 16. – Glavni štab NOV i PO Slovenije, naredba br. 86 da se u sastavu 7. korpusa formira 24. brigada NOV i PO Slovenije – Italijanska narodnooslobodilačka brigada »Fomtanot«.

Arhiv za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani (dalje: AIZDG), K. 11/I. (Zbornik dokumenata i podataka o narodnooslobodilačkom ratu naroda Jugoslavije dalje: Zbornik dokumenata i podataka), T. VI, knj. 18. str. 7.

1944. decembar 18. – Vrhovni komandant NOV i POJ, naređenje za stavljanje 3. udarnog korpusa pod komandu Južne operativne grupe divizija i da što pre prime ljudstvo upućeno za popunu i pravilno formiraju jedinice.

AVII, NOR, K. 408-a, reg. br. 3-11/8-1.

1944. decembar 18. – Štab Mornarice NOVJ, naredba broj 75 o rasformiranju Baze Mornarice u Italiji u Monopoliju, formiranju lučke kapeitanije u Monopoliju, Intendanture pri Štabu Mornarice i o rasporedu komandnog kadra.

AVII, NOR, K. 2028, reg. br. 36-1/2.

1944. decembar 19. – Vrhovni komandant NOV i POJ naređuje Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske da uputi mađarski partizanski bataljon »Šandor Petefi« iz sastava 6. udarnog korpusa Glavnom štabu NOV i PO Vojvodine.

AVII, NOR, K. 119-4, reg. br. 3-22/1.

1944. decembar 22. – Štab 4. operativne zone NOV i PO Slovenije, naređenje da se zbog vanredne vojne situacije i lakšeg delovanja pozadinskih vojnih vlasti, ukinu Zgornjesavinjsko vojno područje i njegove komande mesta i Kamniško-zasavsko vojno područje sa potčinjenim komandama mesta, te na ovoj teritoriji formira Kamniško-savinjsko vojno područje.

AIZDG, K. 347, IV (Zbornik dokumenata i podataka, T. VI, knj. 18, str. 101)

1944. decembar 25. – Vrhovni komandant NOV i POJ, naređenje za formiranje dopunskih brigada u cilju pravilne, sigurne i neposredne popune operativnih jedinica novim ljudstvom. U vezi toga Glavni štab NOV i PO Srbije formiraće tri, a Vojna uprava za Vojvodinu, Glavni štab NOV i PO Makedonije i 5. korpus po jednu dopunsku brigadu jačine do 6000 boraca.

AVII, NOR, K. 15, reg. br. 22-1.

1944. decembar 25. – Štab Mornarice NOVJ, naređenje Štabu 3. pomorskog obalskog sektora o dislokaciji 2. i 3. pomorskog obalskog sektora, privremenoj granici između ova dva sektora i rasformiranju Kvarnerskog odreda mornaričke pešadije.

AVII, NOR, K. 2027, reg. br. 37-1/2.

1944. decembar 26. – Glavni štab NOV i PO Hrvatske naređuje Štabu 11. korpusa da se prekontrolira sastav, način upotrebe izviđačkih jedinica i otklone svi nedostaci koji su se do sada ispoljili u odnosu na ove formacije.

AVII, NOR, K. 1324, reg. br. 1-4.

1944. decembar 30. – Vrhovni komandant NOV i POJ, naređenje da se popuna operativnih jedinica vrši ljudstvom iz dopunskih brigada i ba-

taljona a snabdevanje preko vojnih intendantura. U jedinicama na frontu treba za vreme dužeg odmora sprovesti vojnu obuku novih boraca, a u pozadini izvoditi intenzivnu vojnu obuku u dopunskim bataljonima i brigadama. Potrebno je da se naredbe pretpostavljenih starešina striktno izvršavaju i ukine štetna familijarnost.

AVII, NOR, K. 111, reg. br. 32-2.

1944. decembar 30. – Vrhovni komandant NOV i POJ, dopuna osnovnog naređenja str. pov. br. 106 od 25. decembra o načinu popune operativnih jedinica iz dopunskih bataljona i brigada. Štabovi 5. i 8. korpusa formiraće dopunske brigade prema ukupnom broju regruta. Štab 2. udarnog korpusa formiraće jednu brigadu za teritoriju Crne Gore, a glavni štabovi Hrvatske i Slovenije izvršiće pripreme za formiranje štabova dopunskih jedinica koje bi otpočele sa radom odmah po oslobođenju nadležne teritorije.

AVII, NOR, K. 15, reg. br. 23-1/1.

1944. decembar 31. – Vrhovni komandant NOV i POJ naređuje Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske da 6. i 10. korpus ulaze u operativnom pogledu pod komandu 3. armije, a korpusne vojne oblasti ostaju i dalje u nadležnosti Glavnog štaba.

AVII, NOR, K. 26, reg. br. 11-11/6.

1944. decembar 31. – Vrhovni komandant naređuje Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske da na području 8. udarnog korpusa formira jednu dopunsku brigadu za slobodnu teritoriju Dalmacije.

AVII, NOR, K. 119-4, reg. br. 3-26/1.

1944. decembar 31. – Vrhovni komandant NOV i POJ, naredba o strukturi i formaciji štabovi korpusa. Štab korpusa čine komandant, komesar, zamenik komandanta, načelnik, pomoćnik načelnika. Operativni deo korpusa ima operativni, obaveštajni i sanitetski osek, zatim osek za vezu, naoružanje, intendanturu i vojni sud. Korpusna vojna oblast ima mobilizacijski, saobraćajni, ekonomski, sanitetski i osek za zaštitu naroda, kao i oblasni vojni sud.

AVII, NOR, K. 15, reg. br. 52-1/1 reg. br. 52-I/ reg. br. 52-1/I.

1944. decembar 31. – Vrhovni komandant NOV i POJ naređuje Štabu 2. udarnog korpusa da regrutovanje vrše samo nadležne pozadinske ustanove. Regrute upućivati u dopunske jedinice i regrutne centre na dvomešечnu obuku. Zabranjuje se regrutovanje ljudstva neposredno od strane operativnih jedinica.

AVII, NOR, K. 396, reg. br. 16-25/1.

1944. decembar . – (Vrhovni štab NOV i POJ, Sanitetsko odeljenje): privremeno pravilo o organizaciji i radu sanitetskog odeljenja armija i glavnih štabova.

Sanitetski zbornik, knj. 12, str. 642-647.

1944. – Štab Južne operativne grupe, operacijski dnevnik: Južna operativna grupa formirana je i počela da djeluje 7. decembra 1944. godine sa zadatkom da što pre izbije u dolinu reke Bosne i rejon Doboja u cilju presecanja komunikacije Ljubovija – Zvornik – Bijeljina – Brčko i Sarajeva.

AVII, NOR, K. 271, reg. br. 5–4.

1944. kraj godine. – Vrhovni štab NOV i POJ, Sanitetsko odeljenje: uputstvo o organizaciji trupnog saniteta.

Zbornik dokumenata i podataka sanitetske službe u NOR–u jugoslovenskih naroda, Beograd 1952–1969. (dalje: Sanitetski zbornik), knj. 12, str. 679–691.

1945. januar 1. – Vrhovni komandant NOV i POJ, naredba o formiranju 1. armije u čiji sastav ulaze: 1. proleterska divizija, 5. udarna divizija, 6. proleterska divizija »Nikola Tesla«, 11. udarna divizija i 21. udarna divizija.

AVII, NOR, K.25–A, reg. br. 1–2/2.

1945. januar 1. – Vrhovni komandant NOV i POJ, naredba o formiranju 2. armije u čiji sastav ulaze 14. korpus sa 23, 25. i 45. divizijom, 17. udarna divizija, 28. udarna divizija a u operativnom pogledu i 3. korpus.

AVII, NOR, K.21, reg. br. 1–1/1.

1945. januar 1. – Vrhovni komandant NOV i POJ, naredba o formiranju 3. armije u čiji sastav ulaze 16, 36. i 51. divizija i u operativnom pogledu 6. i 10. korpus iz sastava GŠ NOV i PO Hrvatske.

AVII, NOR, K.21, reg. br. 1–1/1.

1945. januar 1. – Štab Južne operativne grupe dostavlja Vrhovnom štabu pregled brojnog stanja i naoružanja svojih jedinica koje su ušle u sastav 2. armije.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 49–2/1.

1945. januar 2. – Vrhovni štab NOV i POJ upućuje naređenje Štabu 1. armije da preduzmu sve potrebne mere za formiranje artiljerijskih jedinica.

AVII, NOR, K.372, reg. br. 3–59/2.

1945. januar 2. – Glavni štab NOV i PO Makedonije, privremeni formacijski pregled kompletnog naoružanja pešadijske divizije i njene artiljerije.

AVII, NOR, K.238, reg. br. 1–5.

1945. januar 2. – Glavni štab NOV i PO Srbije, Vazduhoplovno odeljenje dostavlja Štabu Vazduhoplovstva izveštaj o organizaciji aerodromske i meteorološke službe na području Srbije.

AVII, NOR, K.193, reg. br. 2/1–4.

1945. januar 3. – Vrhovni komandant NOV i POJ, Naređenje da se pri Vrhovnom štabu NOV i POJ, formira puk veze koji će delovati kao izvršni organ Odeljenja za veze Vrhovnog štaba.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 10–10.

1945. januar 5. – Glavni štab NOV i PO Slovenije, Organizacijsko odeljenje dostavlja izveštaj Vrhovnom štabu NOV i POJ o izvršenoj reorganizaciji Glavnog štaba, jedinica i ustanova saobraćaja, inženjerije, školstva i o formiranju 24. brigade »Fontanot«.

AIZDG, K. 34/II, (Zbornik dokumenata i podataka, T.VI, knj. 18, str. 209)

1945. januar 6. – Vrhovni štab NOV i POJ, ugovor Vrhovnog komandanta NOV i PO i šefa Vojne misije Velike Britanije o formiranju vazduhoplovne baze kod Zadra za potrebe savezničkog vazduhoplovstva.

AVII, NOR, K.21, reg. br. 24-1/1.

1945. januar 7. – Štab 8. korpusa, naredba br. 4 o formiranju komandi grada Dubrovnika, Splita, Šibenika i Zadra.

AVII, NOR, K.526, reg. br. 2-1.

1945. januar 7. – Štab 11. vazduhoplovne (lovačke) divizije, naredba str. pov. br. 1 od 7. januara o početku funkcionisanja Štaba divizije i ulasku 111, 112. i 113. vazduhoplovnog puka u sastav divizije.

AVII, NOR, K.1450, reg. br. 10/8-4.

1945. januar 10. – Istorijat 5. (srpske) divizije Korpusa Narodne odbrane Jugoslavije.

AVII, NOR, K.222, reg. br. 5-10.

1945. januar 10. – Štab Vazduhoplovstva, naredba pov. br. 1 delegata Štaba Vazduhoplovstva o formiranju Aero baze Sinj.

AVII, NOR, K.526, reg. br. 3/2-3.

1945. januar 13. – Mornarička grupa pri 9. korpusu NOVJ dostavlja izveštaj Glavnom štabu NOV i PO Slovenije o organizaciji i radu.

AIZDG, K. 35/II, (Zbornik dokumenata i podataka, T.VI, knj. 18, str. 322)

1945. januar 14. – Glavni štab NOV i PO Makedonije upućuje Komandi grada Skoplja podatke o dislokaciji jedinica na teritoriji Makedonije.

AVII, NOR, K.237, reg. br. 6-1.

1945. januar 15. – Vrhovni komandant NOV i POJ, naredba da se u vezi sa razvojem Narodnooslobodilačke vojske i po ukazanoj službenoj potrebi uvede funkcija pomoćnika komesara divizije.

AVII, NOR, K.25 A, reg. br. 15-9.

1945. januar 15. – Glavni štab NOV i PO Slovenije, naredba br. 3 o organizaciji inženjerskog odeljenja pri Glavnom štabu i inženjerskih odseka pri 7. i 9. korpusu i IV operativnoj zoni.

AIZDG, K. 18/I, (Zbornik dokumenata i podataka, T.VI, knj. 18, str. 327).

1945. januar 17. – Vrhovni štab NOV i POJ dostavlja naređenje Glavnom štabu NOV i PO Vojvodine da u sastavu sanitetskog odeljenja formira odseke, a veterinarsko odeljenje izdvoji i osamostali čim se ukaže mogućnost.

AVII, NOR, K.295, reg. br. 3–80/1.

1945. januar 17. – Glavni štab NOV i PO Slovenije, Organizacijsko odeljenje: pregled vojnih jedinica, komandi i ustanova operativne i pozadinske vojske NOV i PO Slovenije.

AIZDG, K. 34/II, (Zbornik dokumenata i podataka, T.VI, knj. 18, str. 328)

1945. januar 18. – Povereništvo narodne odbrane, Komanda pozadine upućuje raspis Glavnom štabu Hrvatske da je Komanda pozadine organizovana sa zadatkom da snabdeva celokupnu vojsku svim materijalnim potrebama. U cilju izvršenja svojih poslova ova komanda ima baze, tranzitna slagališta, radionice, zavode i dr.

AVII, NOR, K.128, reg. br. 8–4.

1945. januar 19. – Memorandum sporazuma Vrhovnog komandanta NOV i POJ i savezničkog Vrhovnog komandanta na Sredozemlju da vlade SAD i Velike Britanije upute pomoć Jugoslaviji.

AVII, NOR, K.25 A, reg. br. 13/I–2.

1945. januar 20. – Glavni štab NOV i PO Hrvatske izveštava Vrhovni štab NOV i POJ o brojnom stanju i naoružanju artiljerijskih jedinica iz svoga sastava.

AVII, NOR, K.118, reg. br. 4–2.

1945. januar 21. – Vrhovni komandant NOV i POJ, upućuje naređenje glavnim štabovima, štabovima 1, 2. i 3. armije, 1, 2, 3. i 5. korpusa o suzbijanju samovoljne mobilizacije ljudstva, stoke i prevoznih sredstava.

AVII, NOR, K.21, reg. br. 2–1.

1945. januar 21. – Vrhovni komandant NOV i POJ naređuje glavnim štabovima Srbije i Makedonije, Vojnoj upravi Vojvodine, Sremskoj vojnoj oblasti, Komandi grada Beograda i Vojnoj oblasti 8. korpusa, da u cilju pripreme i obuke ljudstva za formiranje protivavionskih jedinica, izvrše mobilizaciju.

AVII, NOR, K.21, reg. br. 51–1.

1945. januar 21. – Štab Artiljerijske brigade 8. korpusa dostavlja izveštaj ovome korpusu o svome formiranju od Artiljerijske grupe 8. korpusa i o svojoj formaciji.

AVII, NOR, K.531, reg. br. 11–8.

1945. januar 22. – Vrhovni komandant NOV i POJ naređuje Štabu I. armije da svoj izrazito kordonski raspored bez rezerve moraju najhitnije ispraviti. Glavne snage treba da postave i na desnom krilu u dubinskom rasporedu sa opštom rezervom od jedne divizije najmanje.

AVII, NOR, K.40, reg. br. 3–3.

1945. januar 24. – Vrhovni komandant NOV i POJ, naređenje Glavnom štabu NOV i PO Slovenije o čuvanju vojne tajne. Svi borci i starešine moraju biti na svakom mestu budni i krajnje oprezni, da vojne tajne čuvaju savesno i ne dozvole neprijatelju da sakuplja podatke značajne za NOVJ.

AIZDG, K. 18, f. I (Zbornik dokumenata i podataka, T.II, knj. 15, str. 112).

1945. januar 24. – Glavni štab NOV i PO Makedonije, naređenje Komandi Bitoljske vojne oblasti i Štabu 49. divizije o rasformiranju Marihovskog i Tikveškog NOP odreda i formiranju partizanskih četa.

AVII, NOR, K.1374, reg. br. 3–1.

1945. januar 25. – Vrhovni štab NOV i POJ, Obaveštajno odeljenje upućuje neposredno potčinjenim štabovima naređenje o razradi plana obaveštavanja o neprijatelju i koordinaciji obaveštajnih sredstava.

AVII, NOR, K.24, reg. br. 2–2.

1945. januar 25. – Vrhovni štab NOV i POJ, Obaveštajno odeljenje – privremeno uputstvo o izviđanju i osmatranju neprijatelja i zemljišta.

AVII, NOR, K.24, reg. br. 1–1/2.

1945. januar 26. – Vrhovni štab NOV i POJ naređuje da sve komande i odeljenja u sastavu Povereništva Narodne odbrane i Vrhovnog štaba šalju na uvid novoformiranom Organizacijskom odeljenju pre definitivnog formulisanja sve projekte uredbi, pravilnika, propisa i naređenja koja se odnose na organizaciju i formaciju vojne sile.

AVII, NOR, K.25 S, reg. br. 8–1.

1945. januar 27. – Komanda pozadine NOVJ dostavlja Glavnom štabu NOV i PO Slovenije uputstvo o organizaciji i uređenju saobraćaja u komandama i jedinicama.

AIZDG, K.18, f. I. (Zbornik dokumenata i podataka T.II, knj. 15, str. 133).

1945. januar 30. – Komanda rečne plovidbe dostavlja Vrhovnom štabu NOV i POJ izveštaj o opštem sastavu ove komande, brojnomo stanju i naoružanju Štaba i potčinjenih jedinica.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 55–1/21.

1945. januar 30. – Komanda rečne plovidbe dostavlja Vrhovnom štabu pregled opšteg sastava Komande, brojno stanje i naoružanje potčinjenih jedinica.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 55–2/I.

1945. januar 31. – Vrhovni komandant NOV i POJ naređenje upućeno Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske da ubuduće 6. i 10. korpus spadaju pod komandu Štaba 3. armije i u organizacijskom pogledu.

AVII, NOR, K.119/4, reg. br. 1–17/2.

1945. januar 31. – Glavni štab NOV i PO Srbije dostavlja Vrhovnom štabu pregled brojnog stanja i naoružanja na dan 31. marta.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 57–2/I.

1945. januar. – Vrhovni štab NOV i POJ obaveštava Sovjetsku vojnu misiju pri Vrhovnom štabu o potrebi da se iz SSSR–a pošalje nova oprema za preoružanje još deset divizija koje su predviđene da učestvuju u završnim operacijama za oslobođenje Jugoslavije.

AVII, NOR, K.17A, reg. br. 1–6.

1945. januar–februar. – 1. artiljerijski protivavionski puk, izveštaj o brojnom stanju i aktivnosti od formiranja puka.

AVII, NOR, K.23, reg. br. 12–2.

1945. februar 3. – Vrhovni komandant NOV i POJ obaveštava sekretara PK KPJ za Vojvodinu o ukidanju Vojne uprave za Banat, Bačku i Baranju i formiranju Korpusne vojne oblasti za Vojvodinu koja će biti neposredno potčinjena Vrhovnom štabu NOV i POJ.

AVII, NOR, mikrofilm Vojvodina, r.1, sn. 39–40.

1945. februar 5. – Vrhovni komandant NOV i POJ obaveštava Glavni štab NOV i PO Slovenije da ne mogu dobiti prekomorske brigade, jer se planira formiranje jedne divizije u Dalmaciji. Kad bude vreme formiraće armiju koja će dejstvovati u pravcu Gorskog Kotara i dalje na zapad.

AVII, NOR, K.30, reg. br. 1–4/2.

1945. februar 5. – Vrhovni komandant naređuje Štabu 8. korpusa da 5. prekomorska brigada ostaje pod neposrednom komandom Korpusa sa zadatkom da je naoružaju, opreme i stručno obuče.

AVII, NOR, K.53, reg. br. 1–1.

1945. februar 6. – Centralni komitet KPJ upućuje pismo Oblasnom komitetu KPH za Dalmaciju sa mišljenjem da treba u Mornarici NOVJ formirati partijski komitet na principu divizijskih komiteta. Obzirom na veliku udaljenost pojedinih mornaričkih jedinica, na perspektivu razvoja i porasta Mornarice, Mornarički partijski komitet treba ojačati. On bi bio direktno vezan za CK KPJ i njemu podnosio izveštaje o radu a istovremeno konsultovao Oblasni komitet po svim pitanjima.

Arhiv CK SKJ, Fond CK KPJ reg. br. 1945/28.

1945. februar 7. – Glavni štab NOV i PO Slovenije, tabelarni pregled brojnog stanja ljudstva i naoružanja operativnih i pozadinskih jedinica NOV i PO Slovenije na dan 7. februara.

AIZDG, K.33/IV, (Zbornik dokumenata i podataka, T.VI, knj. 18, str. 537)

1945. februar 8. – Vrhovni komandant NOV i POJ, naredba da Operativni štab za Kosovo i Metohiju bude pod neposrednom komandom Vrhovnog štaba NOV i POJ.

AVII, NOR, K.25 A, reg. br. 16–5.

1945. februar 8. – Vrhovni komandant NOV i POJ, naređenje da se na Kosovu i Metohiji zavede i uspostavi Vojna uprava, kao organ vojno-državne vlasti. Komanda vojne oblasti je neposredno potčinjeni organ Vojnoj upravi, odnosno Operativnom štabu za Kosovo i Metohiju.

AVII, NOR, K.25 A, reg. br. 17–9.

1945. februar 8. – Vrhovni komandant NOV i POJ, naređenje da pod neposrednu komandu Operativnog štaba za Kosovo i Metohiju kao organske jedinice potpadnu Kosovska divizija, Crnogorska operativna grupa od dve brigade i 46. divizija.

AVII, NOR, K.1411, reg. br. 13–4.

1945. februar 9. – Vrhovni komandant NOV i POJ, objašnjenje da se priznaju činovi domobranskim oficirima i oficirima bivše jugoslovenske vojske koji su dobrovoljno stupili u redove NOV i POJ do 15. septembra 1944, a mobilisanim oficirima potvrdi čin samo ako ga zaslužuju.

AVII, NOR, K.396, reg. br. 16–50/1.

1945. februar 9. – Artiljerijska brigada 11. divizije, istorijat brigade sa podacima da je formirana 9. februara 1945. godine.

AVII, NOR, K.879, reg. br. 2/6.

1945. februar 10. – Vrhovni komandant NOV i POJ, naređenje da se zabrani uzimanje kadrova i boraca iz operativnih jedinica za razne pozadinske dužnosti, jer takav postupak slabi kvalitet jedinica.

AVII, NOR, K.25 A, reg. br. 9–9.

1945. februar 12. – Vrhovni komandant NOV i POJ naređuje Glavnom štabu NOV i PO Slovenije da izvrše reorganizaciju i reduciraju na najpotrebniji broj ljudi štabove korpusa, divizija i vojno-pozadinskih organa, jer su glomazni i teško pokretni za vođenje operacija.

AVII, NOR, K.30, reg. br. 1–4, reg. br. 1–5.

1945. februar 13. – Vrhovni komandant NOV i POJ naređuje Štabu 2. udarnog korpusa da svi partizanski odredi koji su dejstvovali na oslobođenoj teritoriji kao vojne formacije, ulaze u sastav jedinica Korpusa narodne odbrane.

AVII, NOR, K.396, reg. br. 16–54/1.

1945. februar 13. – Vrhovni komandant NOV i POJ upućuje naredenje Štabu 2. proleterske divizije o stavljanju divizije pod komandu Štaba 2. armije.

AVII, NOR, K.54, reg. br. 4–4.

1945. februar 13. – Štab 9. korpusa NOVJ, naređenje potčinjenim jedinicama da pruže svestranu pomoć italijanskim jedinicama, formiranim u sastavu korpusa.

AIZDG, K. 294/II, (Zbornik dokumenata i podataka, T.VI, knj. 18, str. 587)

1945. februar 15. – Štab 3. korpusa NOVJ, pregled brojnog stanja ljudi, stoke i naoružanja na dan 15. februara.

AVII, NOR, K.409, reg. br. 33–2.

1945. februar 16. – Štab Mornarice NOVJ dostavlja Vrhovnom štabu NOV i POJ pregled socijalnog i nacionalnog sastava na dan 15. januara.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 6–2/I.

1945. februar 18. – Vrhovni komandant NOV i POJ, naređenje o načinu pozdravljanja, oslovljavanja, odevanja i ponašanja pripadnika Narodnooslobodilačke vojske.

AVII, NOR, K.23, reg. br. 3–1.

1945. februar 18. – Štab 11. vazduhoplovne (lovačke) divizije, pregled brojnog stanja aviona na dan 18. februara.

AVII, NOR, K.1460, reg. br. 296/3.

1945. februar 26. – Vrhovni štab NOV i POJ dostavlja uputstvo Glavnom štabu NOV i PO Slovenije o odnosu prema savezničkim oficirima za vezu pri korpusima NOVJ, u vezi sporazuma maršala Jugoslavije Josipa Broza Tita i savezničkog vrhovnog komandanta na Sredozemlju feldmaršala Harolda Aleksandera.

AIZDG, K. 41/III (Zbornik dokumenata T.II, K.B. 15, str. 222).

1945. februar 28. – Štab 4. operativne zone NOV i PO Slovenije, naredba o formiranju Štaba Štajerske grupe odreda.

AIZDG, K.338/II, (Zbornik dokumenata i podataka, T.VI, knj. 18, str. 831)

1945. februar . – Vrhovni štab NOV i POJ, Sanitetsko odeljenje: uredba o mediko-sanitetskom bataljonu pešadijske divizije NOVJ.

Sanitetski zbornik, knj. 12, str. 842–850.

1945. februar . – Povereništvo narodne odbrane, naredba o uspostavljanju Odeljenja za Mornaricu pri ovom povereništvu, sa zadatkom da koordinira rad Štaba Mornarice i Povereništva.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 12–2/I.

1945. februar. – [Vrhovni štab NOV i POJ], podaci o stanju u dopunskim brigadama na teritoriji Vojvodine, Srbije i Makedonije.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 9–2/I.

1945. mart 1. – Vrhovni komandant JA obaveštava Glavni štab JA za Hrvatsku da je formirana 4. armija u čiji sastav ulaze 8, 11. i 7. korpus. Glavni štab treba da pomogne u organizaciji štaba armije i rešavanju drugih problema.

AVII, NOR, K.31, reg. br. 1–6/1.

1945. mart 1. – Poverenik Narodne odbrane Demokratske Federativne Jugoslavije i Vrhovni komandant NOV i POJ, odluka o promeni naziva Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije u Jugoslovenska armija, Mornarice NOVJ u Jugoslovenska mornarica i Vrhovnog štaba NOV i POJ u Generalštab Jugoslovenske armije.

AVII, NOR, K.21, reg. br. 23–1.

1945. mart 1. – Štab 5. korpusa NOVJ, pregled brojnog stanja ljudstva, oružja, municije, motornih vozila, komore i minerske sprema na dan 1. marta.

AVII, NOR, K.462, reg. br. 3–4.

1945. mart 2. – Vrhovni komandant JA, naredba o formiranju 4. armije JA u čiji sastav ulaze 8, 11. i 7. korpus.

AVII, NOR, K.25 A, reg. br. 13–2/I.

1945. mart 3. – Vrhovni komandant JA naređuje Štabu 3. armije JA da se u operativnom pogledu stave pod komandu maršala Tolbuhina za sve vreme dok se potčinjene jedinice nalaze na levoj obali Drave.

AVII, NOR, K.30, reg. br. 1–6/2.

1945. mart 3. – Glavni štab Hrvatske, Vazduhoplovno odeljenje dostavlja pregled brojnog stanja i naoružanja, nacionalnog i socijalnog sastava.

AVII, NOR, K.118, reg. br. 23/1–2.

1945. mart 4. – Štab 1. armije JA, Komanda pozadine podnosi izveštaj Sanitetskom odeljenju 1. armije u organizacionom stanju saniteta u toku januara.

Sanitetski zbornik, knj. 7, str. 21–43.

1945. mart 6. – Štab Unske operativne grupe dostavlja izveštaj političkom komesaru 4. korpusa u kome se nalaze podaci da je 2. marta formirana 2. brigada od Cazinskog, Šturličkog, Tržačkog i Bihačkog bataljona.

AVII, NOR, K.16.6, reg. br. 7–10.

1945. mart 9. – Vrhovni komandant JA dostavlja naređenje Glavnom štabu Hrvatske o zadacima posle reorganizacije. Glavni štab predstavlja vojno-teritorijalnu komandu i operativno rukovodstvo za jedinice pod svojom komandom, a istovremeno koordinira operacije svojih jedinica sa armijama koje operišu severno i južno od Save.

AVII, NOR, K.31, reg. br. 10-2.

1945. mart 11. – Štab 3. armije dostavlja potčinjenim jedinicama kratko uputstvo o načinu održavanja veze između avijacije i pešadije.

AVII, NOR, K.590, reg. br. 14/2.

1945. mart 14. – Generalštab JA, Organizacijsko odeljenje: objašnjenje o rukovođenju i komandovanju štabova armija i divizija posle uvođenja nove formacije.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 15-2/I.

1945. mart 14. – Generalštab JA, Organizacijsko odeljenje naređuje da se prelaz na novu formaciju vrši postepeno na osnovu stvarnih potreba i raspoloživih kadrova. Potrebno je pristupiti organizaciji svih štabova i jedinica predviđenih po formaciji, da bi se borbeni zadaci mogli na vreme završavati.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 14-2/I.

1945. mart 15. – Glavni štab NOV i PO Makedonije, brojno stanje boračkih jedinica, naoružanja i stoke, na dan 15. marta.

AVII, NOR, K.237, reg. br. 17-1.

1945. mart 15. – Štab 2. armije JA, tabelarni pregled brojnog stanja i naoružanja na dan 15. marta.

AVII, NOR, K.271, reg. br. 46-2.

1945. mart 15. – Štab 2. armije JA upućuje predlog Generalštabu JA o obrazovanju Operativnog štaba za sektor Sarajevo.

AVII, NOR, K.42, reg. br. 2-1.

1945. mart 16. – Štab Jugoslovenske mornarice, naređenje da se izvrši reorganizacija štabova pomorskih obalskih sektora i mornaričkih stanica i formiraju pomorske komande severnog, srednjeg i južnog Jadrana.

AVII, NOR, K.2074, reg. br. 4-1/1.

1945. mart 17. – Vrhovni komandant JA, naređenje štabovima 2, 3. i 5. korpusa za formiranje Operativnog štaba Grupe korpusa za predstojeću sarajevsku operaciju.

AVII, NOR, K.51, reg. br. 2-5/3.

1945. mart 17. – Ministar narodne odbrane naredba o formiranju Štaba Grupe vazduhoplovnih divizija i postavljenjima komandnog kadra.

AVII, NOR, K.1450, reg. br. 10/9-4.

1945. mart 17. – Generalštab JA, Odeljenje za vezu: direktiva za organizaciju službe veze u Jugoslovenskoj armiji.

AVII, NOR, K.23, reg. br. 8–3.

1945. mart 17. – Štab Vazduhoplovstva JA, naredba str. pov. br. 2 od 17. marta o postavljanju Operativnog štaba Grupe vazduhoplovnih divizija.

AVII, NOR, K.1450, reg. br. 10/9–4.

1945. mart 18. – Ministar narodne odbrane, naredba da vojne vlasti ne mogu vršiti konfiskaciju, rekviziciju ili ma kakvo drugo oduzimanje raznih dobara za potrebe oružanih snaga neposredno od naroda, već se u cilju snabdevanja moraju obraćati organima narodne vlasti.

AVII, NOR, K.2056, reg. br. 17–10.

1945. mart 20. – Ministar Narodne odbrane, naredba o ponašanju oficira. Svi oficiri treba da obrate najveću pažnju na svoj lični i društveni život, da u svakom pogledu budu dostojni pripadnici Jugoslovenske armije.

AVII, NOR, K.1147/5, reg. br. 5–3/1

1945. mart 20. – Komanda Savske flotile: mesečni izveštaj sa podacima da je osnovana 20. marta 1945. godine u vezi naredbe komandanta Baze rečne flotile.

AVII, NOR, K.2081, reg. br. 3/2.

1945. mart 23. – Štab Inžinjerijske brigade 1. armije, operacijski dnevnik: sadrži podatak da je brigada formirana na osnovu usmenog naređenja komandanta 1. armije.

AVII, NOR, K.262, reg. br. 1–2/2.

1945. mart 24. – Generalštab JA naređuje 3. armiji da 10. korpus izlazi iz sastava ove armije i stavlja se pod komandu Glavnog štaba Hrvatske, a 6. korpus ostaje u sastavu 3. armije.

AVII, NOR, K.44, reg. br. 5–20/1.

1945. mart 24. – Štab 2. armije JA naređuje potčinjenim jedinicama da u cilju uspešnijeg izvođenja borbenih dejstava preduzmu plansko utvrđivanje položaja i druge odgovarajuće mere.

AVII, NOR, K.273, reg. br. 18–12.

1945. mart 25. – Generalštab JA, naređenje za formiranje Komande artiljerije Ministarstva Narodne odbrane po predviđenoj formaciji, i za formiranje protivavionskih brigada, nastavnih centara i kurseva.

AVII, NOR, K.25 A, reg. br. 10–3/2.

1945. mart 25. – Generalštab JA, naređenje za formiranje Komande inžinjerije Ministarstva narodne odbrane po predviđenoj formaciji. Potreb-

no je formirati Inženjersku školu u Pančevu, pionirske i pontonirske brigade, izraditi plan i program nastave, organizovati kurseve i inženjersku bazu u Pančevu.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 10-1/2.

1945. mart 25. – Generalštab JA, naređenje za formiranje Komande veze Ministarstva Narodne odbrane, oficirske i tehničke škole veze.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 17-2/I.

1945. mart 25. – Generalštab JA, Organizacijsko odeljenje dostavlja predlog pomoćniku načelnika Generalštaba JA o popuni i razvoju ovoga odeljenja.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 3-2/I.

1945. mart 26. – Ministar Narodne odbrane: na predlog Komande Mornarice odobrava šemu organizacije Komande Mornarice, komande flote, pomorske komande i Komande rečne flotile.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 30-2.

1945. mart 26. – Generalštab JA, naređenje da se na području Srednjeg Jadrana formira Pomorska komanda srednjeg Jadrana, Pomorska obalska komanda Split, i Pomorska obalska komanda Šibenik. Štab II pomorskog obalskog Odseka ostaje u svome sastavu i menja naziv u Pomorsku komandu severnog Jadrana. Naziv Štab V. pomorskog obalskog sektora menja se u Pomorsku komandu južnog Jadrana a nazivi mornaričke stanice Korčula, Dubrovnik i Boka u Pomorske obalske komande Korčula, Dubrovnik i Boka.

AVII, NOR, K.25a, reg. br. 29-1/2.

1945. mart 26. – Štab 2. tenkovske brigade JA: elaborat borbenih dokumenata sa podacima da je stigla u Jugoslaviju iz SSSR-a sa četiri ešalona i raspoređena u Beogradu u Topčideru.

AVII, NOR, K.264, reg. br. 22-4.

1945. mart 28. – Generalštab JA upućuje naređenje Štabu 2. armije JA da 17. divizija iz sastava ove armije ulazi u Južnu operativnu grupu divizija pod komandom Štaba 1. armije.

AVII, NOR, K.42, reg. br. 1-15/1.

1945. mart 30. – Vrhovni komandant JA naređuje Štabu 4. armije da formira tri radna bataljona za potrebe Jadranske komisije za prijem materijala od saveznika.

AVII, NOR, K.47, reg. br. 1-6/1.

1945. mart 30. – Štab 1. armije JA, Komanda pozadine: pregled stanja municije potčinjenih jedinica na dan 30. marta.

AVII, NOR, K.257A, reg. br. 3-4.

1945. mart 30. – Štab 1. armije JA, tabelarni pregled količine municije na dan 30. marta.

AVII, NOR, K.257A, reg. br. 3/1–4.

1945. mart 30. – Štab 1. armije JA, Komanda pozadine: tabelarni pregled naoružanja potčinjenih jedinica, za period od 15. do 30. marta.

AVII, NOR, K.257A, reg. br. 3–4.

1945. mart 31. – Generalštab JA naređuje Štabu 3. korpusa da Srebrnički NOP odred uključi u sastav Brigade narodne odbrane.

AVII, NOR, K.408a, reg. br. 3–27/8–1.

1945. mart 31. – Štab 4. armije JA, pregled brojnog stanja ljudstva, stoke vozila, nacionalnog i socijalnog sastava na dan 31. marta.

AVII, NOR, K.311A, reg. br. 6–7.

1945. mart 31. – Štab 4. armije JA, predmet o jačini i sastavu snaga ove armije.

AVII, NOR, K.311A, reg. br. 7–7.

1945. mart 31. – Štab 2. automobilskog puka Autokomande JA obaveštava Vojnu oblast 29. divizije o svome formiranju i zadatku da prima i prevozi celokupan materijal primljen od saveznika u rejonu: Dalmacija, Lika, Bosna i Hercegovina, i Crna Gora.

AVII, NOR, K.1711, reg. br. 3/9.

1945. april 1. – Ministarstvo Narodne odbrane obaveštava Glavni štab Srbije da je Odeljenje za vezu Generalštaba JA preformirano u Komandu veza Ministarstva Narodne odbrane.

AVII, NOR, K.187, reg. br. 4–1.

1945. april 1. – Štab 3. armije, pregled jedinica koje su se tokom aprila nalazile pod komandom ove armije.

AVII, NOR, K.292, reg. br. 4–3.

1945. april 2. – Generalštab JA, Istorijско odeljenje upućuje naređenje potčinjenim štabovima i komandama, zaključno sa štabom brigade da se organizuje prikupljanje podataka i izučavanje ratnih iskustava.

AIZDG, K.18,f.1. (Zbornik dokumenata i podataka, T.II, knj. 15, str. 292)

1945. april 2. – Glavni štab NOV i PO Makedonije, naređenje da se ljudstvo rasformirane 1. egejske brigade rasporedi u operativnim jedinicama Glavnog štaba NOV i PO Makedonije.

AVII, NOR, K.1374, reg. br. 4–2.

1945. april 2. – Štab Jugoslovenske mornarice, tablerani pregled brojnog stanja i naoružanja na dan 15. marta.

AVII, NOR, K.2074, reg. br. 3–3.

1945. april 3. – Ministarstvo Narodne odbrane, Komanda artiljerije dostavlja Organizacijskom odeljenju predlog o formaciji streljačke divizije pri armijama.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 21–2/I.

1945. april 4. – Vrhovni štab NOV i POJ, Inženjerijsko-tehničko odeljenje: programi formiranja inženjerije NOVJ, u četiri etape.

AVII, NOR, K.57–2, reg. br. 13–7.

1945. april 5. – Glavni štab Slovenije, naredba da se u cilju odbrane slobodne teritorije Bele krajine, formiraju Novomeški, Metliški, Črnomeljski i Kočevski odbrambeni sektor.

AIZDG, K. 18/I, (Zbornik dokumenata i podataka, T. VI, knj. 19, str. 312).

1945. april 5. – Štab 2. armije JA, naređenje potčinjenim jedinicama da formiraju jedinice veze po novoj formaciji – bataljone, čete i vodove.

AVII, NOR, K.274, reg. br. 19–1.

1945. april 6. – Glavni štab Hrvatske, Komanda pozadine, Odeljenje za mobilizaciju dostavlja izveštaj Ministarstvu narodne odbrane, komandi pozadine da će na teritoriji vojnih oblasti 4, 6. i 10. korpusa formirati po jedan regrutni centar, a na teritoriji 8. korpusa jednu dopunsku brigadu.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 42–2/I.

1945. april 8. – Komanda pozadine JA, naredba o organizaciji i zadacima Glavne intendature JA.

AVII, NOR, K.60, reg. br. 38–1.

1945. april 8. – Štab 4. korpusa dostavlja Glavnom štabu Hrvatske pregled brojnog stanja ljudstva, naoružanja, opreme, socijalnog i nacionalnog sastava jedinica ovoga korpusa, za mesec mart.

AVII, NOR, K.434, reg. br. 5–5.

1945. april 9. – Generalštab JA, Organizacijsko odeljenje dostavlja predlog načelniku Generalštaba za reorganizaciju vojno-teritorijalne podele i vojno-pozadinskih vlasti u Jugoslaviji.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 31–2/5.

1945. april 12. – Načelnik Političke uprave JA, instrukcija partijsko-političkim rukovodiocima jedinica JA o političkom radu u vezi sa ofanzivnim operacijama za konačno oslobođenje zemlje.

(Zbornik dokumenata i podataka, t. II, knj. 15, dok. 204.

1945. april 12. – Štab Operativne grupe brigada JA, zapovest da se na osnovu odluke Generalštaba JA, a na predlog Operativnog štaba za Kosovo i Metohiju rasformira 3. kosmetska brigada i ljudstvom ove brigade popune jedinice operativne grupe brigada i 52. divizije.

AVII, NOR, K.1412, reg. br. 11-4.

1945. april 13. – Generalštab JA dostavlja OZNI za Bosnu i Hercegovinu objašnjenje o odnosu jedinica, štabova i komandi koje nisu u sastavu vojno-teritorijalnih komandi prema ovim komandama, u jednom mestu ili na istoj teritoriji.

AVII, NOR, K.1711, reg. br. 52-9.

1945. april 13. – Generalštab JA, Organizacijsko odeljenje dostavlja objašnjenje Glavnom štabu Slovenije o odnosu Komande pozadine JA i vojnoteritorijalnih organa. Komandi pozadine po svim pitanjima iz sopstvene nadležnosti, potčinjene su vojno-teritorijalne komande.

AVII, NOR, K.316, reg. br. 5-3/2.

1945. april 13. – Generalštab JA naređuje Glavnom štabu Hrvatske da pristupi formiranju Nastavnog centra br. 2, koji će nositi naziv Druga pešadijska oficirska škola.

AVII, NOR, K.122B, reg. br. 8-5.

1945. april 13. – Ministarstvo narodne odbrane, Organizacijsko odeljenje, objašnjenje o odnosu Komande pozadine prema vojnoteritorijalnim organima.

AVII, NOR, K.558, reg. br. 12-1.

1945. april 15. – Glavni štab Makedonije, tabelarni pregled brojnog stanja ljudstva, stoke i naoružanja i transportnih sredstava pozadinskih jedinica na dan 15. aprila.

AVII, NOR, K.237, reg. br. 19-1.

1945. april 15. – Štab 2. armije JA, zapovest potčinjenim jedinicama za organizaciju veze u napadu.

AVII, NOR, K.272, reg. br. 16-1.

1945. april 16. – Generalštab JA naređuje Štabu 3. armije JA da se 10. korpus stavlja privremeno pod komandu ove armije u operativnom pogledu.

AVII, NOR, K.45, reg. br. 1-9/1.

1945. april 18. – Generalštab JA, Organizacijsko odeljenje upućuje načelniku Generalštaba JA predlog formacije 5. i 6. armije.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 2-2/1.

1945. april 19. – Generalštab JA naređuje Štabu 3. armije JA da se 17. divizija stavlja pod komandu ove armije.

AVII, NOR, K.45, reg. br. 1–12/1.

1945. april 20. – Generalštab JA naređuje Štabu 4. armije da se 29. divizija stavlja pod komandu ove armije.

AVII, NOR, K.216, reg. br. 5–10/2.

1945. april 20. – Korpus narodne odbrane prenosi molbu Štaba Bosansko-hercegovačke divizije KNOJ-a upućenu Generalštabu JA da se 12. hercegovačka brigada uključi u sastav ove divizije.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 26–2/1.

1945. april 20. – Štab 2. armije JA, Komanda pozadine upućuje zapovest pozadinskim jedinicama i ustanovama da izvrše premeštanje prema liniji fronta i tako obezbede blagovremeno snabdevanje operativnih jedinica, uštedu goriva i transportnih sredstava.

AVII, NOR, K.275, reg. br. 11–4.

1945. april 21. – Štab 3. armije JA, naredba broj 24 da se prema odluci Vrhovnog komandanta, a u vezi sa uvođenjem nove formacije u JA rasformira Štab 6. korpusa. U sastav armije ulaze neposredno 12. i 40. divizija.

AVII, NOR, K.296 A, reg. br. 4–8.

1945. april 21. – Štab 3. armije, prepis operacijskog dnevnika: da je 21. aprila rasformiran Štab 6. korpusa i njegove divizije – 12. i 40. su došle pod neposrednu komandu ove armije.

AVII, NOR, K.292, reg. br. 1–53/2.

1945. april 22. – Vrhovni komandant JA naređuje Operativnom štabu Grupe korpusa da 2. i 5. korpus ulaze u sastav 2. armije JA.

AVII, NOR, K.49, reg. br. 2–30/1.

1945. april 22. – Generalštab JA naređenje Štabu 3. armije o odnosu prema Austrijskom bataljonu, koji treba u pogodnom momentu prebaciti u Austriju. Do prebacivanja obratiti pažnju na moralno-političko uzdizanje, red, disciplinu, ishranu, snabdevanje i smeštaj.

AVII, NOR, K.21, reg. br. 36–1.

1945. april 22. – Generalštab JA obaveštava Glavni štab Hrvatske o izdatom naređenju Štabu 4. armije za rasformiranje Štaba 11. korpusa.

AVII, NOR, K.119/4, reg. br. 2–2.

1945. april 22. – Ministarstvo narodne odbrane, naredba o organizacionoj strukturi Glavne intendature i delokrugu rada njenih odeljenja i odseka.

AVII, NOR, K.128A, reg. br. 23–5.

1945. april 23. – Vrhovni komandant JA naređuje Glavnom štabu Slovenije da svi partizanski odredi na slobodnoj teritoriji kao i straže komandi mesta i komandi područja uključe se u sastav Korpusa narodne odbrane. Dozvoljava se da izvestan broj boraca iz partizanskih odreda i vojno-teritorijalnih organa uđe u sastav gradskih, odnosno seoskih milicija.

AIZDG, K.41,f. III (Zbornik dokumenata i podataka, T. II, knj. 15, str. 383).

1945. april 23. – Vrhovni komandant JA naređuje Štabu 1. armije da prikupe sve Slovence iz divizija i upute u Prekomurje.

AVII, NOR, K.258, reg. br. 34–5.

1945. april 23. – Štab 1. armije JA izveštava Vrhovni štab da je rasformiran Slovenački bataljon i njegovim ljudstvom popunjene su druge jedinice.

AVII, NOR, K.40, reg. br. 8–94–1.

1945. april 23. – Štab 43. divizije obavještenje: Štab 11. korpusa rasformiran je 23. aprila i u vezi toga ova divizija potpala je pod neposrednu komandu 4. armije.

AVII, NOR, K.1324, reg. br. 3–4.

1945. april 24. – Vrhovni komandant JA naređuje Glavnom štabu Hrvatske da radi rešenja situacije u Istri, pripreme najjaču i najbolju diviziju da uđe u sastav 4. armije. Za pokret divizije dobiće naknadno naređenje.

AVII, NOR, K.31, reg. br. 21–2.

1945. april 24. – Vrhovni komandant JA naređuje Štabu 4. armije da savezничkoj grupi oficira i vojnika u Istri daju slobodu kretanja u duhu saradnje protiv okupatora na tom području.

AVII, NOR, K.316, reg. br. 5–14/2.

1945. april 24. – Generalštab JA, Organizacijsko odeljenje naređuje Glavnom štabu Makedonije da formira 1. samostalni slovenački bataljon u koji treba uputiti Slovence iz dopunskih brigada i regrutnih centara Srbije, Makedonije, Vojvodine i dr. jedinica. Bataljon će biti potčinjen Glavnom štabu Makedonije.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 23–1/21.

1945. april 24. – Operativni štab Grupe korpusa, naredba pov. br. 8 od 24. aprila da se rasformiraju štabovi 2. i 5. korpusa a potčinjene divizije uđu formacijski u sastav 2. armije.

AVII, NOR, K.1267, reg. br. 16–5.

1945. april 25. – Vrhovni komandant JA naređenje Štabu 4. armije da se 4. korpus stavlja pod neposrednu komandu ove armije.

AVII, NOR, K.316, reg. br. 5–17/2.

1945. april 27. – Vrhovni komandant JA naređuje Glavnom štabu Hrvatske da skupa sa Štabom 2. armije izrade plan o sadejstvu u cilju što brže likvidacije Karlovca.

AVII, NOR, K.31, reg. br. 24–2.

1945. april 27. – Generalštab JA, naređenje o uključivanju Kalničkog partizanskog odreda u sastav Hrvatske divizije Narodne odbrane.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 29–2/I.

1945. april 27. – Generalštab JA, predlog plana o reorganizaciji Jugoslovenske armije.

Prilog: dve karte DFJ sa podacima o armijskim i divizijskim oblastima.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 30–2/I; reg. br. 13–2.

1945. april 27. – Generalštab JA, Organizacijsko odeljenje naređuje da se pristupi izradi projekta Zakona o narodnoj odbrani Jugoslavije.

AVII, NOR, K.25a, reg. br. 13–2/5.

1945. april 27. – Ministarstvo narodne odbrane, Instrukcija Sanitetskog odeljenja o organizaciji hirurških bolnica u operativnim jedinicama.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 16–12.

1945. april 27. – Štab 4. korpusa, operacijski dnevnik: tokom 27. aprila 8. divizija ulazi u sastav 4. armije.

AVII, NOR, K.434, reg. br. 28–8/2.

1945. april 28. – Generalštab JA naređuje Glavnom štabu Slovenije da komande mesta i komande područja 7. korpusa ostaju pod komandom Glavnog štaba Slovenije.

AVII, NOR, K.41, f. III (Zbornik dokumenata i podataka T.II, knj. 15, str. 396)

1945. april 30. – Štab 4. armije JA, tabelarni pregled brojnog stanja ljudstva i naoružanja Štaba i potčinjenih jedinica, stanje na dan 30. aprila.

AVII, NOR, K.311A, reg. br. 27–7.

1945. april . – Ministarstvo Narodne odbrane, Komanda artiljerije dostavlja predlog Generalštabu JA o formiranju protivavionskih brigada pri armijama i protivavionskih četa pri divizijama.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 10–2/I.

1945. april . – Ministarstvo Narodne odbrane, Komanda artiljerije dostavlja Generalštabu JA predlog opšteg plana o organizaciji, formiranju i razvoju jedinica protivavionske odbrane.

AVII, NOR, K.25Ak reg. br. 11–2/I.

1945. maj 1. – Vrhovni komandant JA, pohvala jedinica 4. armije, 7. i 9. korpusa koje su zauzele i oslobodile Trst, Goricu i Tržić i izbile širokim frontom na reku Soču.

AVII, NOR, K.23, reg. br. 7-1.

1945. maj 2. – Štab 1. armije izveštava Generalštab JA da ljudstvo rasformirane 47. divizije kreće u tri ešalona na novi raspored.

AVII, NOR, K.258A, reg. br. 4-1/9.

1945. maj 3. – Glavni štab Slovenije, naređenje o formacijskom sastavu i zadacima komandi vojnih područja.

AIZDG, K.18/I (Zbornik dokumenata i podataka, T.VI, knj. 19, str. 685)

1945. maj 4. – Generalštab JA, Organizacijsko odeljenje, naređenje za formiranje 5. armije u čiji sastav ulaze 2, 22, 24, 37, 49. i 50. divizija. kadar će dati Glavni štab Srbije i Glavni štab Makedonije, a rasformira se 41. divizija.

AVII, NOR, K.25a, reg. br. 37-2/21.

1945. maj 5. – [Generalštab JA], naređenje Štabu 4. korpusa JA da 7. i 8. divizija u potpunom sastavu, sa svim pripadajućim sredstvima, ljudstvom i materijalom ulaze u sastav 4. armije.

AVII, NOR, K.118, reg. br. 31-1.

1945. maj 7. – Generalštab JA obaveštava Glavni štab Hrvatske da je 10. korpus stavljen privremeno, u toku borbi za oslobodjenje Zagreba, pod komandu 1. armije.

AVII, NOR, K.119/4, reg. br. 2-2.

1945. maj 7. – Generalštab JA, Organizacijsko odeljenje upućuje predlog načelniku Generalštaba da u vezi sa razvojem vojnih operacija i prilivom trofejnih tenkova i ostalih specijalnih vozila, formiraju u sastavu Ministarstva Narodne odbrane Komandu tenkovskih i motorizovanih jedinica.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 38-2/I.

1945. maj 7. – Generalštab JA naređuje Štabu 3. armije da se u toku zagrebačke operacije 10. korpus stavi pod komandu 1. armije.

AVII, NOR, K.274, reg. br. 1-4.

1945. maj 8. – Štab 42. vazduhoplovne divizije, pregled brojnog stanja ljudstva potčinjenih jedinica na dan 8. maja.

AVII, NOR, K.1456, reg. br. 72/11-II.

1945. maj 9. – Generalštab JA, Organizacijsko odeljenje naređuje da se u sastavu komandi pozadine armija i komandi vojnih oblasti formira po jedan trofejni bataljon sa zadatkom da prikuplja, popisuje, sređuje i skladišti celokupni materijal koji je zaplenjen u borbama.

AIZDG, K.18, f.I (Zbornik dokumenata i podataka T.II, knj. 15, str. 449)

1945. maj 10. – Vrhovni komandant JA, pohvala jedinica 1. i 2. armije koje su nadirući neodoljivim naletom sa juga i istoka slomile upornu neprijateljsku odbranu, zauzele i oslobodile grad Zagreb.

AVII, NOR, K.23, reg. br. 8-1.

1945. maj 10. – Vrhovni komandant JA, pohvala jedinica 3. armije koje su u pobedonosnom nastupanju u upornim borbama zauzele i oslobodile Bjelovar, Koprivnicu, Križevce, Varaždin, Ptuj i druge gradove.

AVII, NOR, K.23, reg. br. 8-1.

1945. maj 17. – Generalštab JA, Organizacijsko odeljenje, naređenje za formiranje konjičke brigade pri štabovima 1, 2. i 3. armije.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 40-2/1.

1945. maj 18. – Generalštab JA, Organizacijsko odeljenje, naređenje da se formira Glavna trofejna baza u Zagrebu sa zadatkom da prikuplja, sređuje, popisuje i magacionira celokupni trofejni materijal.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 37-2.

1945. maj 19. – Ministar Narodne odbrane, postavljenje komandanata 1. tenkofske armije, 2, 4, 5. i 6. armije JA.

AVII, NOR, K.23, reg. br. 17-1, K. 258A, reg. br. 9-9.

1945. maj 25. – Štab Grupe vazduhoplovnih divizija, tabelarni pregled utroška bombi i municije u periodu od 4. oktobra 1944. do 25. maja 1945. godine.

AVII, NOR, K.1453, reg. br. 1/60-10.

1945. maj 27. – Štab 1. slovenačke prekomurske brigade izveštava Štab 14. udarne divizije o svome formiranju i aktivnosti do kraja rata.

AIZDG, K.336/VIII (Zbornik dokumenata i podataka T.VI, knj. 19, str. 792).

1945. maj 30. – Generalštab JA, Odeljenje za mornaricu dostavlja Komandi Jugoslovenske mornarice predlog formacijskog stanja brigade Mornaričke pešadije.

AVII, NOR, K.25B, reg. br. 50-1.

1945. maj 31. – [Generalštab JA], Skica vojno-teritorijalne podele Jugoslavije, na dan 31. maja.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 41-2/1.

1945. maj 31. – Generalštab JA, Odeljenje za mornaricu predlaže Komandi Jugoslovenske mornarice da izrade šemu rasporeda obalske artiljerije koju bi mogli organizovati koristeći raspoložive količine trofejnog artiljerijskog naoružanja.

AVII, NOR, K.25B, reg. br. 52-1.

1945. maj . – Istorijat veze Teške artiljerijske brigade 4. armije za period februar 1944 – maj 1945. godine.

AVII, NOR, K.319 A, reg. br. 6-7.

1945. juni 11. – Ministarstvo narodne odbrane, Mobilizacijsko odeljenje dostavlja Predsedništvu Vlade Demokratske Federativne Jugoslavije podatke o gubicima Jugoslovenske armije u toku II svetskog rata.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 43-2/I.

1945. juni 21. – Štab Grupe dopunskih brigada izveštava Ministarstvo narodne odbrane da je na dan 21. juna prestala funkcija Grupe dopunskih brigada u Banatu.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 47-2/I.

1945. juli 3. – Štab 12. udarne divizije: zapovest str. pov. br. 165 sadrži podatke da ova divizija po naređenju Generalštaba JA ulazi u sastav 3. armije.

AVII, NOR, K.883A, reg. br. 5-1.

1945. juli 7. – Generalštab JA, Organizacijsko odeljenje naređuje da se rasformira 3. dopunska brigada sa sedištem u Vršcu.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 47-2/I.

1945. juli 18. – Ministar narodne odbrane, naređenje da se formira Štab flote kao komandni organ jedinicama i sastavima koji sačinjavaju flotu.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 1-2/I.

1945. avgust 7. – Štab 6. armije, Organizacijsko odeljenje izveštava Generalštab JA o nazivu divizija i brigada iz svoga sastava: 29, 38, 39, 53, divizija i samostalne brigade – 10. protivavionska, Protivtenkovska, Teška artiljerijska, Inženjerijska i Brigada za vezu.

AVII, JNA, K.49, f.1, d. 3/1.

1945. avgust 10. – Ministar narodne odbrane, naredba broj 983 za 10. avgust 1945, da se 10. septembar slavi kao praznik Jugoslovenske Mornarice pod nazivom »Dan Mornarice«.

AVII, NOR, K.322, reg. br. 16-6.

1945. avgust 24. – Artiljerijska brigada 48. divizije, elaborat o formiranju artiljerijskih brigada u Makedoniji.

AVII, NOR, K.1364, reg. br. 6–2.

1945. avgust 31. – Štab 3. armije JA, pregled brojnog stanja i naoružanja na dan 1. marta.

AVII, NOR, K.291, reg. br. 5–2.

1945. novembar 7. – Generalštab JA, Organizacijsko odeljenje naređuje da se ukinu i rasformiraju pomorske obalske komande.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 7–2/I.

1945. novembar 18. – Glavni štab NOV i PO Srbije dostavlja Vrhovnom štabu NOV i POJ pregled brojnog stanja ljudstva, stoke, vozila i naoružanja jedinica NOV Srbije.

AVII, NOR, K.182, reg. br. 44–1.

1945. novembar 19. – Istorijat 1. (hrvatske) divizije Korpusa Narodne odbrane Jugoslavije.

AVII, NOR, K.222, reg. br. 12–5.

1945. novembar 21. – Istorijat 4. (beogradske) divizije Korpusa Narodne odbrane Jugoslavije.

AVII, NOR, K.222, reg. br. 1–9.

1944/1945. – Glavni štab NOV i PO Makedonije, organizacijski sastav Glavnog štaba i potčinjenih brigada: 42, 48, 41. i 49. divizije.

AVII, NOR, K.232, reg. br. 18–2.

1945. – Formacija streljačke divizije.

AVII, NOR, K.21, reg. br. 28–1.

1945. – Vrhovni štab NOV i POJ, Vazduhoplovno odeljenje: uput za organizaciju aerodromske službe.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 4–2/I.

1945. – Generalštab JA, privremeni formacijski sastav štabova Jugoslovenske mornarice.

AVII, NOR, K.25A, reg. br. 6–2/I.

1945. – Istorijat Korpusa narodne odbrane Jugoslavije.

AVII, NOR, K.222, reg. br. 4–1.

1945. – Istorijat Brigade narodne odbrane za Kosmet.

AVII, NOR, K.222, reg. br. 2–11.

1945. – Istorijat Brigade narodne odbrane za Sandžak.

AVII, NOR, K.222, reg. br. 4–11.

1945. – Istorijat Protivavionske artiljerijske brigade 2. jugoslovenske armije.

AVII, NOR, K.274, reg. br. 4–5.

1945. – Istorijat 422. vazduhoplovnog puka NOVJ.

AVII, NOR, K.1466, reg. br. 1–7.

1946. januar 10. – Istorijat 2. inžinjerijske brigade.

AVII, NOR, K.18A, reg. br. 1, 3–5/11; reg. br. 6–11.

Bibliografija

*Pukovnik Tomislav Pašalić*¹⁾

A) Knjige

Ambrožić Lado Novljan, Cankarjeva brigada, Knjižnica NOV in POS, Ljubljana, 1975.

Ambrožić Lado Novljan, Dvanajsta brigada, Knjižnica NOV in POS, Ljubljana, 1976.

Ambrožić Lado Novljan, Gubčeva brigada, Knjižnica NOV i POS, Ljubljana, 1972.

Anić Nikola, Joksimović Sekula i Gutić Mirko, Narodnooslobodilačka vojska Jugoslavije, Vojnoistorijski institut, Beograd, 1982.

Anić Nikola, Dvanaesta dalmatinska (Prva otočka) udarna brigada, Domicil 12. dalmatinske NOU brigade, Supetar na Braču, 1984.

Anić Nikola, Operacija 4. armije Jugoslovenske armije 1945. godine, Odeljenje za vezu sa stranim vojnim predstavnicima SSNO, Beograd, 1983.

Anić Nikola i Vujović Momir, Na svojoj zemlji – stvaranje i razvoj oružanih snaga naroda i narodnosti Jugoslavije, »Narodna armija«, Beograd, 1980.

Antić Gavriilo, Južnomoravci (Četvrta srpska NOU brigada) »Narodna armija«, Beograd, 1969.

Antić Gavriilo, Od Jastrepa do Celja (Peta srpska NOU brigada) »Narodna armija«, Beograd, 1973.

Artiljerija u Narodnooslobodilačkom ratu, »Vojno delo«, Beograd, 1962.

Atanacković Žarko, Druga vojvođanska NOO brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1978.

Atanacković Žarko, Vojvođanski proleter i (Prva vojvođanska NOU brigada, »Narodna armija«, Beograd, 1970.

Babić Manojlo i Luštek Miroslav, Tankisti prekomorci (Prva i Druga tenkovska brigada), Knjižnica NOV in POS, Nova Gorica, 1969.

Babić Manojlo, Oklopne jedinice u NOR-u 1941–1945, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1968.

Bakarić Vladimir, Josip Broz Tito, Jugoslovenski leksikografski zavod, Zagreb, 1983.

Bakarić Vladimir, Titovo revolucionarno djelo, govor na svečanoj sjednici CK SKJ, 24. maja 1977, Izdavački centar »Komunist«, Beograd, 1977.

¹⁾ Poručnik, komesar čete u 10. brigadi 20. dalmatinske divizije.

- Basta Milan, Rat je završen 7 dana kasnije, »Globus«, Zagreb, 1976.
- Bavec Franjo Branko, Bazoviška brigada, Knjižnica NOV i POS, Ljubljana, 1970.
- Beogradska operacija, Vojnoistorijski institut, Beograd, 1964.
- Beogradska operacija – učesnici govore, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1985.
- Biljanovski Zlatko, Od Kozjak do Zagreb (Treća makedonska NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1971.
- Borbeni put Osamnaeste slavonske NOU brigade 1943 – 1945, Odbor za proslavu 25-godišnjice 18. slavonske NOU brigade, Osijek, 1968.
- Borbeni put Šeste proleterske istočnobosanske brigade, Odbor za proslavu 30-godišnjice brigade, NIP »Naša riječ«, Zenica, 1977.
- Borojević Jovo, Gačešina brigada (Prva banijska NOU brigada) »Narodna armija«, Beograd, 1974.
- Borojević Jovo, Sinovi Šamarice (Treća banijska NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1969.
- Borojević Jovo, Ledenice (Prva bokeljska NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1981.
- Borojević Ljubomir, Samardžija D. i Bašić R., Peta kozaračka brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1972.
- Bošnjak Ljubomir, Diverzantska dejstva u NOR-u 1941–1945, Vojnoistorijski institut, Beograd, 1983.
- Bosiočić Bogdan, Dvadeset prva slavonska udarna brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1981.
- Božić Nikola, Sedma vojvođanska narodnooslobodilačka udarna brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1985.
- Brajić Petar, Konec druge svetovne vojne v Sloveniji, Ljubljana, 1977.
- Brajić S. Petar »Konačno oslobođenje«, »Spektar«, Zagreb, 1983.
- Brajić Slobodan, Kazivanje o tri ordena (Peta proleterska crnogorska brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1968.
- Brigada na bratsvoto i edinstveto (Prva makedonsko-kosovska brigada), »Kultura«, Skopje, 1958.
- Broz Josip Tito, Vojna djela, Vojnoizdavački zavod, Beograd, I–III 1961; IV – 1972; V – 1977; i VI – 1981.
- Broz Josip Tito, Stvaranje i razvoj Jugoslovenske armije, Glavna Politička uprava JNA, Beograd, 1949.
- Broz Josip Tito, Borba za oslobođenje Jugoslavije, članci i govori iz narodnooslobodilačke borbe 1941–1945, Beograd, 1945.
- Brozina Ivan Slovan, Put Prve istarske brigade »Vladimir Gortan«, Kotarski odbor Saveza boraca Pula, Pula, 1959.
- Bulat Rade, Žumberak i Pokuplje u NOB, Zagreb, 1951.
- Bulat Rade, Deseti korpus »Zagrebački« NOV i POJ, »Globus« Zagreb i Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1984.
- Buturović Radule i Klun Albert, Tretja prekomorska brigada, Knjižnica NOV in POS, Nova Gorica, 1967.
- Cvetković Zdravko, Osječka NOU brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1981.
- Cvetković Zdravko, Sedamnaesta slavonska NOU brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1978.
- Čaušević Izudin, Dvadeseta krajiška brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1971.

Čaušević Izudin, Osmo krajiška NOU brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1981.

Četvrta (Druga) banijska NOU brigada – Zbornik sećanja, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1976.

Četvrta proleterska 1942 – 1952, Vojnoistorijski institut JNA, Beograd, 1952.

Četvrta proleterska crnogorska brigada, Zbornik sećanja, knj. 1, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1969.

Četvrta proleterska crnogorska brigada, Zbornik sećanja, knj. 2, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1969.

Damjanović Danilo, Šesta dalmatinska brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1969.

Deveta krajiška brigada »Simo Šolaja«, Zbornik sećanja, Opštinski odbor SUBNOR-a Kupres, 1979.

Dolenc Milan, Veterinarska služba v NOB na Slovenskem, Knjižnica NOV in POS, Ljubljana, 1975.

Dolenjski odred NOV in POS 1943–1945, Ljubljana, 1968.

Druga dalmatinska proleterska brigada, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, Split, 1982.

Druga makedonska udarna brigada, Zbornik sećanja i dokumenata, NIK »Naša knjiga«, Skoplje, 1973.

Druga proleterska, Zbornik sećanja, knj. 1–3, »Vojno delo«, Beograd, 1965.

Drugi svetski rat, knj. 5, Vojnoistorijski institut, Beograd, 1967.

Drugi kongres Komunističke partije Slovenije, Ljubljana, 1949.

Drulović Čedo, Četvrta sandžačka brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1973.

Drulović Čedo, 37. sandžačka NOU divizija, VIZ, Beograd, 1983.

Dvadeseta romanijska NOU brigada, Zbornik radova, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1985.

Dvanaesta proleterska udarna brigada 12. udarne divizije, Klub 12.

Donlagić Ahmet, Proleter i istočne Bosne (Šesta istočnobosanska proleterska NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1970.

Donlagić Ahmet, Dvadeset sedma istočnobosanska divizija, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1985.

Đuković Isidor, Prva šumadijska brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1979.

Đuković Isidor, Druga šumadijska brigada, »Narodna knjiga«, Beograd, 1983.

Đurić Ljuban, Sedma banijska brigada »Vasilj Gačeša«, VIZ, 1981.

Đurišić Mitar, Sedma crnogorska omladinska brigada »Budo Tomović«, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1973.

Fajdiga Mirko, Zidanškova brigada, Knjižnica NOV in POS, Ljubljana, 1975.

Ferenca Ivo, Partizani južne Dalmacije (Trinaesta južnodalmatinska NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1975.

Georgievski Ljuban, U Nedrima Kožuha (Druga makedonska NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1972.

Georgijevski Ljuban, Ilindenske Iskre (Peta makedonska brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1981.

Gligorijević Ivan Džina, Deveta Srpska udarna brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1970.

Gogov Rade Crnorečki, Mladost Plačkovička (Četvrta makedonska NOU brigada, »Narodna armija«, Beograd, 1971.

Gončin Milorad i Rauš Stevo, Prva krajiška udarna brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1981.

Gončin Milorad, Sinovi Kozare (Peta krajiška brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1972.

Grgurević Dragutin, Devetnaesta sjevernodalmatinska divizija, Institut za historiju radničkog pokreta Hrvatske, Zagreb, 1964.

Grgurević Dragutin, U Zlopolju (Treća dalmatinska NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1971.

Grujić Periša, Šesnaesta vojvođanska divizija, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1959.

Guček Milan, Šercerjeva brigada, Knjižnica NOV in POS, Ljubljana, 1973.

Hlaić Vlado, Grebeni Ivančice (Prva zagorska brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1974.

Hlaić Vlado, Končarevi proleter i (Trinaesta hrvatska proleterska NOU brigada, »Narodna armija«, Beograd, 1982.

Horvatić Mato, Po drugi put rođeno (Zapisi o Trinaestoj proleterskoj NOU brigadi »Rade Končar«, Centar za kulturnu djelatnost Saveza socijalističke omladine Hrvatske, Zagreb, 1976.

Hozić Advan, Banijski vatrometi, (Osma hrvatsko-banijska brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1968.

Hozić Advan, Kaljeni na Neretvi (Sedamnaesta krajiška NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1975.

Hozić Advan, Koraci i rijeke (Četvrta krajiška NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1972.

Hribovšek Mitja, Prekmorska brigada, Knjižnica NOV in POS, Ljubljana, 1975.

Hronologija oslobodilačke borbe naroda Jugoslavije 1941–1945, Vojnoistorijski institut, Beograd, 1964.

Huljić Veseljko i Dželebdžić Milovan, Veze u narodnooslobodilačkoj borbi 1943–1945, knj. 2, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1985.

Isaković Radosav Rade, Kosovelova brigada, Knjižnica NOV in POS, Ljubljana, 1973.

Istra i Slovensko primorje, Borba za slobodu kroz vekove, Beograd, 1952.

Ivanec Emil, Krugovi oko Kalnika (Druga NOU brigada »Braća Radić«), »Narodna armija«, Beograd, 1969.

Jakovljević Božo, Druga istarska brigada, Centar za historiju radničkog pokreta i NOR-a Istre, Hrvatskog primorja i Gorskog Kotara, Rijeka, 1978.

Jakšić Pavle (sa grupom autora), Oslobodilački pohod na Trst, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1952.

Jan Ivan, Kokrški odred, Narodnoosvobodilni boj pri Karavankama, Knjižnica NOV in POS, knj. 1–3, Ljubljana, 1980.

Janković Blažo, Četvrta proleterska crnogorska brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1975.

Janković Dušan, Ličani na Zuleševici (Prva lička proleterska brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1971.

Janković Radun, Jedanaesta srpska udarna brigada NOVJ, Narodni muzej, Leskovac, 1975.

Jordanovski Ilija, Makedonski proleter i (Prva makedonska NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1971.

Jugoslovensko ratno vazduhoplovstvo u NOR-u, Komanda ratnog vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane, Beograd, 1981.

Karasijević Drago, Peti korpus NOVJ, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1985.

Karasijević Drago – Milinović Đuro, Jedanaesta krajiška NOU brigada, Savez udruženja boraca NOR-a, Bosanska Gradiška, 1982.

Karasijević Drago – Vukosavljević Mladen, Pedeset treća NOU srednjobosanska divizija, »Zadugar«, Sarajevo, 1974.

Kardelj Edvard, Deset godina narodne revolucije, »Kultura«, Beograd, 1951.

Kardelj Edvard, Borba za priznanje i nezavisnost nove Jugoslavije 1944 – 1957, Državna založba Slovenije, Ljubljana, 1980.

Kardelj Edvard, Tito i jugoslovenska socijalistička revolucija, »Narodna knjiga«, Beograd, 1977.

Kardelj Edvard, Revolucija i vojna misao, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1979.

Kardelj Edvard, Put nove Jugoslavije, »Kultura«, Zagreb – Beograd, 1946.

Kavgić Milan, Papuk planinom (Osamnaesta slavonska NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1969.

Kavgić Milan, Putevima hrabrosti (Šesnaesta omladinska NOU brigada) »Joža Vlahović«, »Narodna armija«, Beograd, 1976.

Kerečin Stjepan, Oslobođenje Trsta, Beograd, 1952.

Klanjšček Zdravko, Narodnoosvobodilna vojna na Slovenskem 1941–1945, Vojaški zgodovinski inštitut Jugoslovanske armade in Inštitut za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani, 1976.

Klanjšček Zdravko, Narodnooslobodilački rat u Sloveniji 1941–1945, Vojnoistorijski inštitut, Beograd, 1984.

Kleut Petar, Trideset peta lička divizija, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1970.

Klon Zdravko, Narodnoosvobodilna vojna na Slovenskem 1941 – 1945, Vojaški zgodovinski Inštitut Jugoslovanske armade in Inštitut za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani, Ljubljana, 1976.

Knezović Luka i Čurin Ivo, Deseta dalmatinska udarna brigada, Općinski odbor Saveza boraca Sinj, Split, 1977.

Knežević Rade, Borbe Trideset sedme divizije u narodnooslobodilačkom ratu, VŠP, Beograd, 1950.

Kninska operacija, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1985.

Kolar Vladimir, Istarska svitanja (Prva istarska brigada »Vladimir Gortan«, »Narodna armija«, Beograd, 1968.

Kolar Vladimir, Marš nepokorenih (Šesta primorsko-goranska udarna brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1981.

Komnenić Danilo i Kreso Muharem, Dvadeset deveta hercegovačka divizija, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1979.

Korelc L. Tomšičevci (Prva slovenačka proleterska brigada »Tone Tomšič«, »Narodna armija«, Beograd, 1981.

Kotevski Metodije, Skopskata brigada (Dvanaesta makedonska NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1969.

Kovačević Ante, Lički rastanci (Druga lička proleterska NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1972.

Kostić Uroš, Oslobođenje Istre, Slovenačkog primorja i Trsta 1945, Vojnoistorijski Institut, Beograd, 1978.

Krajiške brigade, Redakcioni odbor »Krajiških brigada«, Ljubljana, 1954.

Lagator Špiro, Četvrta vojvođanska brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1973.

Lah Boris Borivoj, Prva slovenska artiljerijska brigada, Knjižnica NOV in POS, Ljubljana, 1975.

Lazarević Božo, Vazduhoplovstvo u NOR-u, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1972.

Leković M, Bojić M, Klajković V. i Trgo F, Titove istorijske odluke 1941 – 1945, »Narodna armija«, Beograd, 1978.

Levičnik Karel, Artileristi prekomorci, Knjižnica NOV in POS, Nova Gorica, 1968.

Ljubičić Nikola, Opštenarodna odbrana strategija mira, treće prerađeno i dopunjeno izdanje, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1981.

Ljubičić Nikola, Užički NOP odred »Dimitrije Tucović«, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1979.

Ljubljana v ilegali, knj. 4, Osvoboditev Ljubljane, Ljubljana, 1970.

Lotrić Tone, Škofjeloški odred, Knjižnica NOV in POS, Ljubljana, 1971.

Madić Milorad, Dvapat rođena, (Šesta srpska brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1975.

Madić Milorad, Korčagin i njegovi drugovi (Treća srpska proleterska brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1968.

Mamula Branko, Mornarice na velikim i malim morima, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1975.

Mamula Branko, Savremeni svijet i naša odbrana, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1985.

Mandić Gligo, Sedamnaesta istočnobosanska NOU divizija, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1976.

Marčeta Gojko, Sandžaklije na tromeđi (Četvrta sandžačka NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1975.

Marčeta Gojko, Sedma srpska (Peta južnomoravska) brigada, »Narodna armija«, Beograd, 1985.

Marjanović Jovan i Morača Pero, Naš oslobodilački rat i narodna revolucija 1941–1945, »Prosveta«, Beograd, 1952.

Marković Vladimir Inđo i Ferenca Ivo, Hiljadu ratnih dana (Prva dalmatinska proleterska brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1976.

Matetić Vladimir Dušan, Četrnaesta primorsko-goranska brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1973.

Matović Ivo, Povratak ratnika (Druga vojvođanska brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1968.

Mihajlovski Kiril Grujica, Treća makedonska NOU brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd 1976.

Mihaljević Jovo, Zov Gorača (Šesta crnogorska NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1971.

Mikuž Ivan, Pregled razvoja NOB u Sloveniji, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1956.

Mikuž Metod, Oris partizanske sanitete na SLOvenskem, Ljubljana, 1967.

Miladinović Slavko, Četrnaesta srpska NOU brigada (Niška), Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1982.

Miljanić Gojko, Rukovođenje i komandovanje u oslobodilačkom ratu 1941–1945, Vojnoistorijski institut, Beograd, 1980.

Mišković Ivan, Pregled Narodnooslobodilačkog rata u Slavoniji, Historijski institut Slavonije, Slavonski Brod, 1968.

Mišković Ivan, Vojna pozadina u Slavoniji 1941–1945, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1985.

Mitrovski Boro, Petnaesti NOU korpus, Vojnoizdavački zavod, Beograd 1985.

Mitrovski Boro, Glišić Venčeslav i Ristovski Tomo, Bugarska vojska u Jugoslaviji 1941 – 1945, Međunarodna politika, Beograd, 1971.

Momčilović Đorđe, Na Banatskoj strani (Dvanaesta vojvođanska brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1974.

Morača Milutin, Peta krajiška divizija, VIZ – Beograd, 1985.

Morača Pero, Narodnooslobodilačka borba Jugoslavije 1941 – 1945, Beograd, 1975.

Morača Pero, Tito strateg revolucije, »Narodna knjiga«, Beograd, Dnevnik, Novi Sad i »Naša knjiga«, Skoplje, 1978.

Narodnooslobodilački rat i socijalistička revolucija u Jugoslaviji u završnoj etapi drugog svetskog rata, Zajednica institucija za izučavanje novije istorije naroda i narodnosti Jugoslavije, Beograd, 1978.

Nikolić Živojin Brka, Dvadeset druga srpska divizija, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1972.

Ninković Jovo, Nastanak i razvoj ratne operacije, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1984.

Nađ Kosta, Pobeda, Zagreb, Spektar, 1980.

Nađ Kosta, Tito, Gornji Milanovac, Dečije novine, 1982.

Nađ Kosta, Druže, Tito, rat je završen..., Beograd, 4. juli 1985.

Nađ Kosta, Raporti Vrhovnom komandantu, Zagreb, Spektar, 1979.

Nađ Kosta, Ratni susreti s drugom Titom, Gornji Milanovac, Dečije novine, 1977.

Ninković Živan, Šesta vojvođanska brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1973.

Obradović Branko, Druga dalmatinska proleterska brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1968.

Obradović Stanko i Miletić Antun, Četvrta NOU brigada Slavonije, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1982.

Orlović Đorđe, Druga lička proleterska NOU brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1985.

Oslobodilački rat naroda Jugoslavije 1941 – 1945, Vojnoistorijski institut Beograd, knj. 1, 1963, knj. 2, 1965.

Oslobodilačka borba naroda Jugoslavije kao opštenarodni rat i socijalistička revolucija, Zajednica institucija za izučavanje novije istorije naroda i narodnosti Jugoslavije i NIP »Export-Pres«, knj. 1–4, Beograd, 1977.

Osma crnogorska brigada, Zbornik SJEČANJA, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1978.

Osma dalmatinska udarna brigada, Domicil – SUBNOR, Šibenik, 1981.

Osma kordunaška udarna divizija, Zbornik radova i sećanja, Historijski arhiv Karlovac, Karlovac, 1977.

Osnivanje i razvitak Prve konjičke brigade Prve armije, Politički odsek 10. konjičke brigade JA, Niš, 1945.

Otečestvenata voina na Bulgaria (na bugarskom) 1944–1945, Sofija, 1980.

Pajević Ljubivoje, Uzelac Dušan i Dželebdžić Milovan, Sremski front 1944–1945.

Pajević Miloš, Artiljerija u NOR-u, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1970.

Panić Radovan, Treća vojvođanska NOU brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1980.

Pantelić Milojica, Dvadeset peta srpska NOU divizija, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1977.

Pavlin Mile, Petnajsta brigada, Knjižnica NOV in POS, Ljubljana, 1969.

Pavlin Mile, Jeseniško-bohinjski odred, Knjižnica NOV in POS, Ljubljana, 1970.

Pejanović Dušan, Na Vilića Gumnu (Četvrta proleterska crnogorska NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1971.

Perhauc Rafael, Letalci prekomorci, Knjižnica NOV in POS, Nova Gorica, 1968.

Perić Ignjatije, Na svojoj zemlji (Petnaesta kordunaška NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1968.

Perić Ignatije, Peta kordunaška brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1972.

Perić Ignatije, petnaesta kordunaška NOU brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1969.

Perovšek Janez Pelko, Naprej! Osma slovenska narodnoosvobodilna brigada »Fran Levstik«, »Narodna armija«, Beograd, 1968.

Peskar Jože, Dolenjski odred, Knjižnica NOV in POS, Ljubljana, 1975.

Peta proleterska crnogorska brigada, Zbornik sjećanja, knj. 1–3, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1972 – 1981.

Petelin stanko, Osvoboditev Slovenskega primorja, Knjižnica NOV in POS, Nova Gorica, 1965.

Petelin Stanko, Gradnikova brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1968.

Petelin Stanko, Prešernovci (Sedma slovenačka brigada »Franc Prešern«, »Narodna armija«, Beograd, 1968.

Petelin Stanko, Gradnikovci (Treća slovenačka brigada »Ivan Gradnik«, »Narodna armija«, Beograd, 1970.

Petelin Stanko Vojko, Između Triglava i Trsta, (Trideset prva primorsko-gorenjska divizija), Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1967.

Petelin Stanko, Vojkova brigada, Knjižnica NOV in POS, Nova Gorica, 1968.

Petelin Stanko, Sedma NOU brigada »France Prešern«, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1973.

Peti kongres KPJ, »Kultura«, Beograd, 1949.

Petnaesta majevička brigada, Zbornik sjećanja, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1979.

Petnaest vojvođanskih brigada, Pokrajinski odbor Saveza boraca, Novi Sad, 1953.

Petovar Rudi i Trikić Savo, Šesta proleterska istočnobosanska brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1985.

Petrović S. i Mandić D., Osamnaesta hrvatska (bosanska) brigada, »Narodna armija«, Beograd, 1984.

Polić Radko, Belokranjski odred, Knjižnica NOV in POS, Ljubljana, 1975.

Popović Jovo Oslobođenje Beograda, Kazivanje Peka Dapčevića, Zagreb, Alfa, 1976.

Popović Jovo, Rat posle rata, Kazivanje Koste Nađa, Zagreb, Alfa, 1970.

Pravdić Stevo i Redžić Nail, Šesnaesta slavonska omladinska NOU brigada »Joža Vlahović«, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1976.

Prva proleterska (Borbeni put od 22. XII 1941. do 9. V 1945), knj. 1-2, »Vojno delo«, Beograd, 1963.

Prva proleterska od Beograda do Zagreba, Propagandni odsek Prve proleterske brigade 1945.

Prvata makedonsko-kosovska udarna brigada na bratstvoto i edinstvo, »Kultura«, Skoplje, 1958.

Radovanović Jovan, Rođendan na Drini (Treća sandžačka proleterska NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1969.

Radošević Todor, Trinaesta proleterska brigada »Rade Končar«, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1985.

Radulović Ilija, Hronika Treće krajiške proleterske brigade, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1967.

Rakočević B, Bez Uzmaka (Druga proleterska NOU BRIGADA), »Narodna armija«, Beograd, 1983.

Ratni naponi Jugoslavije 1941-1945, Vojnoistorijski institut, Beograd.

Razmatranje o savremenom ratu, »Narodna armija«, Beograd, 1959.

Redžić Nail Jamba, Dvadeset peta brodska brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1976.

Ribarić Danilo, Borbeni put 43. istarske divizije, Institut za historiju radničkog pokreta Hrvatske, Zagreb, 1969.

Roksandić Rade i Cvetković Zdravko, Osamnaesta slavonska brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1974.

Sarajlić Abdulah, Pregled stvaranja bosansko-hercegovačkih jedinica narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije, »Veselin Masleša«, Sarajevo, 1958.

Savić Sreta, Pedeset prva vojvodanska divizija, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1974.

Savić Sreta, Srem u NOB, »Vojno delo«, Beograd, 1963.

Sećanja komandanta vojvođanskih brigada, Institut za izučavanje istorije Vojvodine, Novi Sad, 1975.

Sedma banijska divizija, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1967.

Sedma crnogorska omladinska brigada »Budo Tomović«, Zbornik sećanja, Koordinacioni odbor Sedme crnogorske brigade i Republički odbor SUBNOR-a Crne Gore, Titograd, 1980.

Sedma krajiška brigada, Zbornik sećanja, Opštinski odbor SSRNJ, Mrkonjić-Grad, 1978.

Seferović Mensur, Istočno i zapadno od Neretve (Deseta hercegovačka proleterska brigada, »Narodna armija«, Beograd, 1981.

Slavica Nikola i Timotijević Radovan, Peta dalmatinska brigada, »Narodna armija«, Beograd, 1976.

Sotirovski K, Strogov i Đorđević Alija, Čekori kon Slobodata, (Šesta makedonska brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1975.

Stanišić Milija, KPJ u izgradnji oružanih snaga revolucije, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1973.

Stiplovšek Miroslav, Šlandrova brigada, Knjižnica NOV in POS, Ljubljana-Maribor, 1971.

Stojanovski Risto, Druga makedonska udarna brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1974.

Strategija oružane borbe u narodnooslobodilačkom ratu 1941-1945, Zbornik radova, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1980.

Strezovski Vlado i Andrić Milan, Treća proleterska srpska brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1976.

Strle Franci, Veliki finale na Koroškem, Ljubljana, 1976.

Strugar Vlado, Rat i revolucija naroda Jugoslavije 1941-1945, Vojnoistorijski institut, Beograd, 1962.

Sunajko Stevo, Sodelovanje slovenskih in hrvaških narodnoosvobodilnih enot 1941-1945, Knjižnica NOV in POS, Ljubljana, 1971.

Šalov Mate, Četvrta dalmatinska (splitska) brigada, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, Split, 1980.

Šesta proleterska divizija, »Epoha«, Zagreb, 1964.

Šesta proleterska divizija »Nikola Tesla«, Politički odsek 6. proleterske divizije, Zagreb, 1945.

Šijan Milan, Treća lička brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1970.

Škaler Stanko, Kozjanski odred, Brežice, 1967.

Šmit Jože, Bordon Rado i Klun Albert, Peta prekomorska brigada, Knjižnica NOV in POS, Nova Gorica, 1969.

Taipi T., Albanci na sremskom frontu, (Četvrta albanska brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1981.

Tarabić Joco i Ignjatije Perić, Četvrta kordunaška NOU brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1977.

Tarabić Joco, Kordunaši na položaju, (četvrta kordunaška brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1970.

Timotijević Radovan, Deseta srpska brigada, »Narodna armija«, Beograd, 1984.

Tintor Svetozar, Trinaesta primorsko-goranska udarna divizija, Institut za historiju radničkog pokreta Hrvatske, Zagreb, 1968.

Tito, O borbenom moralu i političkom radu u oružanim snagama, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1979.

Tomšič Janez, Oslobođenje naših ostrva aprila 1945. godine, Beograd, 1949.

Traven Rezika, Bojna pot Krimskog odreda, Ljubljana, 1968.

Treća proleterska sandžačka brigada, Zbornik sećanja, knj. 1-2, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1970.

Treća krajiška proleterska brigada, Zbornik sećanja, knj. 2, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1969.

Trgo Fabijan i drugi, Titove istorijske odluke 1941–1945, »Narodna armija«, Beograd, 1980.

Urošević Sredoje, Druga proleterska brigada, »Četvrti juli«, Beograd, 1979.

Uzelac Dušan, Grmečke Bijele noći (Druga krajiška NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1969.

Valjan Vladimir, Brigada »Franjo Ogulinac Seljo«, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1968.

Vasiljević Jovan, Mornarica NOVJ, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1972.

Velagić Savo, Bilogorski partizanski odred, Historijski arhiv, Virovitica – Bjelovar, 1969.

Velagić Savo, Daruvarski Partizanski odred, Historijski arhiv Bjelovar i »Epoha« Zagreb, 1963.

Vesković Vasa, Generali, Mirno! (O akcijama izviđačkih jedinica 51. vojvodanske divizije u završnim operacijama), Savez boraca Vojvodine, Novi Sad, 1967.

Vešović Radonja, Kolona i Vidici, (Prva proleterska NOU brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1971.

Vidović Žarko, Treća proleterska sandžačka brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1972.

Vilhar Srećko i Klun Albert, Prva in druga prekomorska brigada, Knjižnica NOV in POS, Nova Gorica, 1967.

Vojkova brigada (Šesnaesta slovenačka NOU brigada »Janko Premrl Vojko«, Knjižnica NOV in POS, Nova Gorica, 1968.

Vojvodani u borbama u virovitičkom kraju, Novinska i radio-informativna ustanova, Virovitica, 1967.

Vojna enciklopedija, II izdanje od 1. do 10, Redakcija Vojne enciklopedije, Beograd, 1970–1975.

Vojni leksikon, VIZ, 1983.

Vučković Ljubo, Dalmatinski proleter (Druga dalmatinska proleterska brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1973.

Vujošević Jovan, Dan Jedinice (Prva proleterska brigada), Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1974.

Vujović Milutin, Mećavina brigada (Dvanaesta krajiška brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1970.

Vukanović Radovan, Ratni put Treće divizije, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1970.

-Vukanović Radovan, Drugi udarni korpus, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1982.

Vukčević Slavko, Borbe i otpori u okupiranim gradovima Jugoslavije 1941–1945, Vojnoistorijski institut, Beograd, 1985.

Vukosavljević Mladen i Karasijević Drago, Pedeset treća narodnooslobodilačka udarna srednjobosanska divizija, »Zadrugar«, Sarajevo.

Vukotić Jovo, Druga proleterska divizija, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1972.

Zadnik Maks, Istrski odred, Knjižnica NOV in POS, Ljubljana, 1975.

Zagrebački partizanski odred, Zbornik dokumenata i sjećanja, »Spektar«, Zagreb, 1978.

Završne operacije za oslobođenje Jugoslavije 1944–1945, Vojnoistorijski institut, Beograd, 1968.

Zorić Milan, Trinaesta krajiška brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1968.

Zorić Rade, Četvrta krajiška brigada, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1980.

Zrilić Kosta, Krajišnici pred bunkerima (Prva krajiška brigada), »Narodna armija«, Beograd, 1969.

B) Članci

Anić Nikola, Dejstva korpusa NOVJ u pozadini neprijatelja 1944–1945. godine, »Vojnoistorijski glasnik« (dalje VIG), br. 1/1975.

Anić Nikola, Mostarska operacija 1945. godine, VIG, br. 1/1975.

Anić Nikola, Nastanak, razvoj i uloga inženjerskih jedinica u narodnooslobodilačkom ratu, VIG, br. 2/1979.

Anić Nikola, »Tito u mostarskoj operaciji«, časopis »Most«, br. 57, april 1985, Mostar.

Anić Nikola, Neka operativno-strategijska razmatranja nemačke odbrane na Jadranskom vojištu 1944/45. godine, »Mornarički glasnik«, Br. 2/1985.

Anić Nikola, Snabdjevanje Jugoslavenske 4. armije u ofanzivi u proljeće 1945. godine, VIG, br. 3/1983.

Antić Vinko, Oslobođenje Hrvatskog primorja, Rijeke i Istre, »Pomorski zbornik«, br. 3/1965.

Apostolski Mihailo, Oslobođenje Makedonije, VIG, br. 2–3/1955.

Bakarić Vladimir, Govor na Centralnoj komemorativnoj sednici najviših organa i organizacija Federacije o životnom putu i revolucionarnom delu Josipa Broza Tita, VIG, br. 2/1980.

Bakić Aleksandar, O radu obavještajnog odeljenja III armije, »Vojno delo«, br. 1/1954.

Bakić Aleksandar, Borbe 2. brigade 16. vojvođanske divizije za Moslavinu, VIG, br. 2–3/1956.

Brajović Petar, Četvrta operativna zona NOV i PO Slovenije u završnim operacijama 1945. godine, VIG, br. 3/1964.

Brajović Petar, Operacija, ki je premaknila Dan zmage, »Delo«, april 1975. Ljubljana.

Branković Slobodan, Oslobođenje Jugoslavije u završnici drugog svet-skog rata – teritorijalni aspekt, VIG, br. 1/1985.

Biočić Ante, Sadejstvo 26. divizije i 8. korpusa sa Mornaricom Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije, »Mornarički glasnik«, br. 2/1985.

Černi Josip, Jugoslovenska mornarica u tršćanskoj operaciji – pomorski desant na Istru, »Mornarički glasnik«, br. 3/1965.

Čurgus Ljubiša, Avijacija Petog korpusa NOVJ, »Glasnik RV i PVO«, br. 4/1977.

Čurgus Ljubiša, Vazduhoplovstvo u NOR-u Jugoslavije, VIG br. 5/1965.

Dalbelo Milovan, Uloga Mornarice NOVJ, i karakteristike dejstva na jadranskom vojištu od 1943. godine, »Mornarički glasnik«, br. 5/1972.

Dorotka Milan, Neka operativna i operativno-strategijska iskustva Mornarice NOVJ, VIG, br. 1–2/1976.

Dorotka Milan, Naša narodnooslobodilačka borba i rat na moru, »Pomorski glasnik«, br. 1/1973.

Drndić Ljubo, Klasni i nacionalni aspekti NOP-a u Istri, VIG, br. 1/1978.

Dumitrov Dobrivoje, Stvaranje i upotreba vazduhoplovstva u NOR-u, VIG, br. 1/1978.

Dželebdžić Milovan, Borbe u Sremu u zimu 1944/1945. godine, VIG, br. 2/1975.

Đurišić Mitar, Borbe 3. udarne divizije od oslobođenja Sarajeva do kraja rata, VIG, br. 3/1966.

Đurišić Mitar, Dejstva 11. korpusa NOVJ od avgusta 1944. do marta 1945. godine, VIG, br. 1/1958.

Đurišić Mitar, Dejstva 3. udarne divizije NOVJ u sarajevskoj operaciji, VIG, br. 2/1965.

Ferenc Tone, Poslednji dnevni vojne v Sloveniji, »Naša obramba«, junij 1970.

Ferenc Tone, Zaključne operacije za osloboditev naše domovine, časopis »Kronika«, zv. 2, Ljubljana, 1960.

Fučak Danko, Jugoslovensko ratno vazduhoplovstvo u završnoj etapi narodnooslobodilačkog rata, VIG, br. 1/1975.

Gračić Dragan i Miletić Milinko, Prva konjička brigada na sremskom frontu, VIG, br. 5/1955.

Grubišić Božo, Jugoslovenska mornarica kao vid Jugoslovenske armije pred završne operacije, »Mornarički glasnik«, br. 1/1985.

Gutić Mirko, Neka pitanja ljudskog faktora u Titovoj strategiji narodnooslobodilačkog rata i revolucije, VIG, br. 2/1979.

Gutić Mirko, Titova koncepcija stvaranja operativnih jedinica narodnooslobodilačkog pokreta, VIG, br. 2/1980.

Gvozdrenović Dušan, Desant 5. brigade 21. divizije preko Dunava 11/12. aprila 1945. godine, VIG, br. 2/1957.

Gvozdrenović Dušan, Oslobođenje Moslavine, Bilo-gore, Hrvatskog zagorja i Zagreba, VIG, br. 1/1975.

Ilić Pavle, Inženjerija u NOR-u, obnovi i izgradnji zemlje, »Glasnik inženjerije i hemijskih jedinica«, br. 6/1951.

Isaić Vladimir, Razvoj ratne mornarice i strategije njene upotrebe u NOR-u, »Mornarički glasnik«, br. 4/79.

Ivanović Đoko, Snabdijevanje u narodnooslobodilačkom ratu, »Vojno delo«, br. 12/1956.

Ivanović Đoko, Neki podaci o organizaciji i radu pozadine III armije, »Pozadina i snabdijevanje«, br. 27/1952.

Ivanović Miladin, Borbe 23. srpske udarne divizije na r. Uni krajem aprila 1945. godine, VIG, br. 2/1957.

Jakšić Pavle, Četvrta armija u završnim operacijama Jugoslovenske armije za oslobođenje Jugoslavije, VIG, br. 2-3/1955.

Janković Blažo, Inženjerije u narodnooslobodilačkom ratu, »Vojno delo«, br. 12/1956.

Janković Nikica, Drugi artiljerijski divizion 2. udarnog korpusa, VIG, br. 1/1962.

Jovanović Milan, Borbe 45. divizije za oslobođenje Dubice, Siska i Zagreba 1945. godine, VIG, br. 4/1954.

Jovanović Radivoje, Kratak istorijat razvitka artiljerijskih jedinica Jugoslovenske armije, »Artiljerijski glasnik«, br. 10/1948.

Jovanović Radivoje, Ofanziva Narodnooslobodilačke vojske za konačno oslobođenje Srbije, VIG, br. 2–3/1955.

Kačavenda Petar, Savez komunističke omladine Jugoslavije u narodnooslobodilačkoj borbi i revoluciji, VIG, br. 3/1979.

Kalpić Anđelko, Sloboda i dostignuća Jugoslavije na Jadranu – djelo Titove epohe, VIG, br. 2–3/1977.

Kalpić Anđelko, Pomorska komanda sjevernog Jadrana u podršci primorskog krila 4. armije, »Mornarički glasnik«, br. 3/1985.

Kalpić Anđelko, Kvarnerski pomorski sastav u završnim operacijama Jugoslovenske armije, »Pomorski zbornik«, br. 6/1978.

Kardelj Edvard, Politička i vojna strategija narodnooslobodilačkog ustanka i socijalističke revolucije u Jugoslaviji i Titova stvaralačka uloga u njenom koncipiranju i realizovanju, VIG, br. 3/1976.

Klanjšček Oskar, Kako su inženjerske jedinice 3. armije rešavale zadatke IGTS u završnim operacijama 1944–1945, »Vojnotehnički glasnik«, br. 4/1962.

Klanjšček Oskar, Inženjersko obezbeđenje III armije u završnim operacijama, »Vojnoinženjerski glasnik«, br. 4/1949.

Klanjšček Zdravko, Oslobođenje centralne, istočne i severne Slovenije i kapitulacija neprijatelja maja 1945. godine, VIG, br. 1/1975.

Klanjšček Zdravko, Pregled sklepnih operacij za osloboditev Slovenije 1945, »Naša obramba«, št. 4/1975.

Klanjšček Zdravko, Tito i narodnooslobodilački rat u Sloveniji 1941–1945, VIG, br. 2–3/1977.

Kljaković Vojimir, Saveznici i Jugoslavija u vreme završnih operacija za oslobođenje zemlje, VIG, br. 1/1975.

Knežević Rade, Forsiranje Drine od strane 37 divizije NOVJ januar – mart 1945. godine, VIG, br. 5/1966.

Kostić Uroš, Kapitulacija nemačkog 97. armijskog korpusa, vig, br. 1/1975.

Kostić Uroš, Odlučujući značaj Titovih naređenja za uspeh tršćanske operacije, VIG, br. 2–3/1977.

Kostić Uroš, Oslobođenje istočne Like, marta 1945, VIG, br. 1/1973.

Kostić Uroš, Oslobođenje Istre, VIG, br. 1/1975.

Kostić Uroš, Oslobođenje Like, Gorskog kotara i Hrvatskog primorja, VIG, br. 1/1975.

Kostić Uroš, Oslobođenje Trsta i Slovenačkog primorja, VIG, br. 1/1975.

Lazarević Božo, Uloga Jugoslovenskog ratnog vazduhoplovstva u završnim operacijama za oslobođenje Jugoslavije, VIG, br. 2–3/1955.

Lazarević Božo, »naše vazduhoplovstvo u narodnooslobodilačkom ratu, »Vojno delo«, br. 12/1956.

Lazarević Božo, Operativna upotreba Grupe vazduhoplovnih divizija u završnim operacijama 1, 2. i 3. jugoslovenske armije, »Vazduhoplovni glasnik«, br. 5/1950.

Ljubičić Nikola, Titova strategija, »Vojnoistorijski glasnik«, br. 3/1976.

Mamula Branko, Značaj NOR-a u ostvarivanju historijskog identiteta naroda i narodnosti, »Glasnik RV i PVO«, br. 4/1985.

Mamula Branko, Mornarica u završnim operacijama, »Vojnopomorski ogleđi«, br. 1/1966.

Mamula Branko, Dejstvo Jugoslovenske mornarice na krilu armije u završnim operacijama, »Vojno delo«, br. 6/1967.

Mamula Branko, Ratna mornarica u završnim operacijama, »Mornarički glasnik«, br. 3/1985.

Mamula Branko, Armije u strategijskoj koncepciji NOR-a i revolucije, »Mornarički glasnik«, br. 1/1985.

Mamula Branko, Partizanske akcije Mornarice NOVJ u sjevernom Jadranu, »Mornarički glasnik«, br. 6/1955.

Mamula Branko, Ratna iskustva Mornarice NOVJ u svetlu savremene koncepcije odbrane na Jadranu, »Mornarički glasnik«, br. 4/1972.

Mikuž Metod, Boji Komunistične partije Jugoslavije za zahodne meje 1941–1945, »Zgodovinski časopis« 1958–1959, Ljubljana.

Miljanić Dušan, Kvarnerski odred mornaričke pješadije u završnim operacijama, »Pomorski zbornik«, br. 6/1968.

Miljanić Dušan, Međunarodni vojno-politički aspekt jadranskog vojišta i Ratne mornarice Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije u završnim operacijama za oslobođenje zemlje, »Mornarički glasnik«, br. 4/1985.

Mišić Mihael, Iskustva iz upotrebe artiljerije VII korpusa NOV i POJ, »Vojno delo«, br. 3/1960.

Mitrovski Boro, Zajednička dejstva jugoslovenskih i bugarskih jedinica na teritoriji Jugoslavije od oktobra 1944. do maja 1945. godine, VIG, br. 1/1966.

Morača Milutin, Prva armija u završnim operacijama Jugoslovenske armije za oslobođenje Jugoslavije, VIG, br. 2–3/1955.

Morača Pero, Jugoslovenska istoriografija oslobodilačkog rata i revolucije 1941–1945. godine, VIG, br. 2–3/1973.

Morača Pero, Stvaranje NOV u svetlu teorije ratne vještine, »Vojno delo«, br. 12/1957.

Morača Pero, O nekim pitanjima politike i strategije u našem narodnooslobodilačkom ratu, »Vojno delo«, br. 4–5/1959.

Novak Jože, Nemške in kvislinške sile na Slovenskem, »Borec«, 1974, br. 8/9.

Oreb Milivoj, Tito i nauka, VIG, br. 2–3/1977.

Pantelić Milojica, Marševi i borbena dejstva 25. srpske NOU divizije od Besne kobile do Dunava, VIG, br. 1/1971.

Pecotić Bogdan, Zajedničke borbe IV armije i Ratne mornarice u završnim operacijama NOR-a, »Mornarički glasnik«, br. 3/1963.

Pecotić Bogdan, Mornarica u strategijskom razvoju narodnooslobodilačkog rata, »Mornarički glasnik«, br. 2/1985.

Pejčić Predrag, Vazduhoplovna podrška Jugoslovenskoj mornarici u NOR-u, »Mornarički glasnik«, br. 5/1985.

Petelin Stanko i Klun Albert, Na osvobodilnem pohodu proti Trstu in Soči, »Naša obramba«, br. 4/1970.

Petelin Stanko, Partizanske zveze v Sloveniji, »Naša obramba«, br. 1/1972.

Petkovski Dane, Narodnooslobodilačke brigade i divizije u Makedoniji, »Vojno delo«, br. 12/1961.

Petrović Slobodan, Iskrcavanje u Istru IX dalmatinske divizije i Kvarnerskog odreda mornaričke pešadije, aprila 1945. godine, »Mornarički glasnik«, br. 2/1970.

Pribilović Kažimir, Mornarica NOVJ u prevoženju jedinica 8. korpusa početkom 1945. godine, »Pomorski zbornik«, br. 7/1969.

Pribilović Kažimir, Osnivanje i djelovanje Pomorske obalne komande Pula, »Mornarički glasnik«, br. 4/1975.

Pribilović Kažimir, Doprinos druga Tita formiranju i razvoju Mornarice, »Mornarički glasnik«, br. 4/1977.

Rockov Borivoje, Druga armija u forsiranju Une 1945. godine, VIG, br. 2-3/1956.

Roglič Stevan, Ratno vazduhoplovstvo u vojnoj strategiji NOR-a, »Glasnik RV i PVO«, br. 4/1979.

Romano Jaša, Iz razvoja veterinarske službe u NOR-u, VIG, br. 1-2/1960.

Sarajlić Abdulah, Sarajevska operacija, mart-april 1945. godine, VIG, br. 1/1975.

Savić Sreta, Treća armija u završnim operacijama Jugoslovenske armije za oslobođenje Jugoslavije, VIG, br. 2-3/1955.

Savić Vladimir, Dejstva 5. korpusa NOVJ krajem 1944. i početkom 1945. godine i borbe za oslobođenje Travnik, VIG, br. 1/1958.

Semić Stanko i Vršnik Lojze, Pregled enot NOV v Sloveniji in njihovega poveljniškega kadra, »Letopis Muzeja osvoboditve LRS«, Ljubljana, 1958.

Stambolić Slobodan, Operacija 1. armije za oslobođenje Slavenskog Broda, VIG, br. 2/1954.

Stambolić Slobodan, Operacija 1. armije za oslobođenje Zagreba, VIG, br. 4/1956.

Stambolić Slobodan, Oslobođenje Vinkovaca (13. aprila 1945), VIG, br. 6/1954.

Stepančić Miroslav, Dejstva 7. korpusa NOVJ od 1. do 20. aprila 1945. godine, VIG, br. 5/1958.

Stepančić Miroslav, Dejstva 7. korpusa NOVJ u januaru i februaru 1945. godine, VIG, br. 4/1958.

Stepančić Miroslav, Završna dejstva 7. korpusa NOVJ, VIG, br. 6/1958.

Stepančić Miroslav, Organizacijski razvoj Glavnog štaba NOV i PO Slovenije, VIG, br. 2-3/1973. i br. 1/1974.

Stevanović Đorđe, Rad intendantske službe i snabdijevanje 1. armije intendantskim sredstvima u završnim operacijama 1945. godine, VIG, br. 2-3/1955.

Stojanović Vlado, Pregled jedinica Jugoslovenske armije na dan oslobođenja - 15. maja 1945. godine, VIG, br. 6/1961.

Semić Stanko i Vršnik Lojze, Pregled enot NOV v Sloveniji in njihovega poveljniškega kadra, »Letopis Muzeja osvoboditve LRS«, Ljubljana, 1958.

Šavra Dušan, Borbe 9. korpusa za oslobođenje Trsta i Slovenačkog primorja, VIG, br. 3/1967.

Šijan Milan, Treća lička brigada, Beograd, VIZ, 1970.

Šesta lička proleterska divizija, Zbornik radova, Zagreb, Alfa, 1964.

Šiljegović Boško, Operacije 4. armije na primorskom pravcu, »Mornarički glasnik«, br. 3/1985.

Terzić Velimir, Uloga Jugoslovenske armije u završnim operacijama za oslobođenje Jugoslavije, VIG, br. 2-3/1955.

Tomšić Janez, Uloga Jugoslovenske ratne mornarice u završnim operacijama 4. armije 1945. godine, VIG, br. 2-3/1945.

Tomšič Janez, Završne pomorske operacije na obalama Istre 1945. godine, »Mornarički glasnik«, br. 1/1953.

Tomšič Janez, Ofanzivne operacije Mornarice i drugih jedinica NOVJ na primorskom frontu od septembra 1944. do oslobođenja Trsta, »Mornarički glasnik«, br. 2/1975.

Tomšič Janez, Mornarica NOV i POJ u narodnooslobodilačkoj borbi Slovenačkog primorja, »Mornarički glasnik«, br. 4/1963.

Tomšič Janez, Završne operacije Jugoslovenske armije za oslobođenje naše zemlje, »Jugoslovenski mornar«, br. 5/1947.

Trgo Fabijan, Izvornost Titove strategije narodnooslobodilačkog rata, VIG, br. 2/1980.

Trgo Fabijan, Tito – strateg oslobodilačkog rata, VIG, br. 2/1972.

Trgo Fabijan, Oslonac na vlastite snage – bitan faktor Titove strategije, VIG, br. 3/1976.

Trgo Fabijan, Jugoslavija u drugom svetskom ratu, VIG, br. 6/1966

Trgo Fabijan, Oslobođenje Jugoslavije 1944–1945. godine, VIG, br. 1/1980.

Trgo Fabijan, Opša vojna i politička situacija u Evropi i Jugoslaviji zimi 1944–1945. godine, »Mornarički glasnik«, br. 2/1985.

Ulepić Zdenko, Uloga vrhovnog komandanta NOV i POJ Josipa Broza Tita u stvaranju i razvoju RV i PVO, »Glasnik RV i PVO«, br. 3/1985.

Uzelac Dušan, Velika prolećna ofanziva naših armija 1945. godine, »Borba« od 30. aprila, 1. i 2. maja 1975. godine.

Uzelac Dušan, Proboj sremskog fronta i gonjenje neprijatelja do linije Ilova – Una, VIG, br. 1/1975.

Uzelac Dušan, Njemačka operacija na pravcu Zenica–Travnik–Banja Luka, januar–februar 1945. godine, VIG, br. 1/1974.

Uzelac Dušan, Njemački protivudar u istočnoj Bosni od 19. do 31. marta 1945. godine, VIG, br. 1/1978.

Uzelac Dušan i Dželebdžić Milovan, Neposredni uticaj maršala Tita na tok operacija na sremskom frontu, VIG, br. 2–3/1977.

Vasiljević Jovan, Jugoslovenska mornarica u oslobođenju zemlje, VIG, br. 1/1975.

Vasiljević Jovan, Jugoslovenska mornarica na Jadranu 1941–1945, »Mornarički glasnik«, br. 6/1963.

Vilović Tihomir, Iskustva i pouke iz NOR-a na moru, »Mornarički glasnik«, br. 4/1956.

Višnjić Petar, Beogradska operacija, VIG, br. 3/1984.

Vučković Ljubo i Gajević Dragić, Kratak pregled operacija 2. armije u završnim operacijama Jugoslovenske armije za oslobođenje Jugoslavije, VIG, br. 2–3/1955.

Vujošević Jovan, Stvaranje i borbeni put Čehoslovačke brigade »Jan Žiška«, VIG, br. 2/1968.

Vujošević Jovan, Doprinos oslobođenih krajeva konačnom oslobođenju Jugoslavije, VIG, br. 1/1975.

Vujošević Jovan, Komunistička partija Jugoslavije u stvaranju i izgradnji Narodnooslobodilačke vojske 1941–1945, VIG, br. 2/1979.